

Izhaja vsak petek. Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Rastko Eradaščja. Izdaja in tiska časopisno-založniško podjetje »Slovenski Jadran«. Direktor in glavni urednik Stane Skrabar. Za tisk odgovarja Franc Zdešar. Uredništvo in uprava v Kopru, Santorijeva 26, telef. 170. Posamezni izvod 10 din. Priloga »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Celoletna naročnina 500 din, za inozemstvo pa 1000 din ali 3,5 dolarja Bančni rač. 65-KB-1-Z-181.

S konferenc ZK v naših večjih proizvodnih podjetjih

Zaostrena odgovornost pri samoupravljanju

Okrajni komite Zveze komunistov v Kopru je v povezavi z občinskimi komiteji ter osnovnimi organizacijami po podjetjih in na osnovi izčrpnih predhodnih ankete napravil temeljito analizo o dejanski vlogi komunistov v naših proizvodnih podjetjih glede vseh vprašanj, ki jih kot člane ZK še posebej obvezujejo na polno aktivnost v reševanju gospodarskih, političnih in vseh drugih vprašanj v območjih, v katerih le-ti žive in delajo. Rezultati te ankete so zlasti opozorili na vrsto perečih vprašanj v okviru delavskega upravljanja ter vprašanj, ki so v zvezi z izvajanjem novih nalog v okviru prusmeritve naše poti v gospodarstvu. Že na predhodnih sestankih osnovnih organizacij ZK so bile po nasvetih prisotnih okrajnih ali občinskih partijskih funkcionarjev pri priči odpravljene nekatere očitne pomanjkljivosti in napake v poslovanju partijske organizacije ali celo v samem gospodarjenju podjetja, kar je povsod osnovno organizacijo ZK še bolj povezovalo s celotnim delovnim kolektivom, saj je ob takšnih posegih vsakomur v podjetju postalo še bolj jasno, da gre pri vsem tem predvsem za koristi njegovega podjetja. Takšen življenjski sistem delovanja partijske organizacije po naših podjetjih odpira novo obdobje zaostrene odgovornosti članov ZK napram njihovi politični organizaciji, zlasti glede potrebne požrtvovalnosti in prodornosti pri uveljavljanju obšerkoristnih, naprednih principov uspešnega delavskega samoupravljanja v korist prizadetega kolektiva, hkrati pa tudi v korist naše celotne družbe.

Naša proizvodna podjetja (z nad 500 zaposlenimi delavci) so imela

te dni še posebne partijske konference, ki so na temelju končnih analiz temeljito pretresle osnovne pereče probleme in naloge v zvezi z delom in vlogo osnovne partijske organizacije v podjetju, sprejele pa so seveda tudi ustrezne sklepe ter izvolile po tri svoje člane, ki se bodo v kratkem udeležili republiške konference tako izbranih komunistov iz vseh naših večjih podjetij. Na tej ljubljanski konferenci bodo s širših vidikov pretresli celotno problematiko o delu komunistov in osnovnih partijskih organizacij po vseh naših večjih proizvodnih podjetjih.

Tako pridobljene in skupno ugotovljene izkušnje bodo brez dvoma dragocen usmerjevalec bodočega delovanja osnovnih organizacij ZK po naših podjetjih.

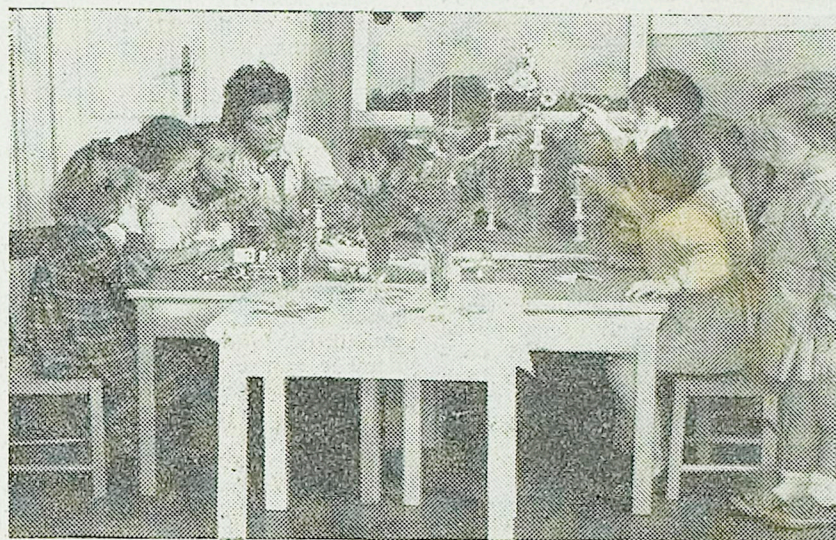
V zadnjih dneh smo imeli v našem okraju štiri takšne konference — »Javor«, Pivka; Gozdno gospodarstvo, Postojna; »Arrigoni« in »Iris« v Izoli. Z njih prinašamo del poročil v današnji del pa jih bomo objavili v prihodnji številki našega lista.

(Poročilo o konferenci v »Arrigoni« glej na 3. strani, o konferenci v »Iris« pa na 7. strani. Obe podjetji sta v Izoli.)

GENERALNI KONZULAT ITALIJE V KOPRU

Med Jugoslavijo in Italijo je bil dosežen sporazum o ukinitvi predstavništva obeh vlad v Trstu in v Kopru. Namesto teh so s 1. oktobrom v obeh mestih odprli generalna konzulata.

Na podlagi tega sporazuma je Jugoslavija privolila v to, da bi se generalni konzulat preselil iz Kopra na Reko, če bodo na Reki odprli konzulat katere koli druge države.

Ob »Tednu otroka«: mali cicibani v koprskem otroškem vrtcu so skozi vse leto deležni največje pozornosti in skrbne vzgoje požrtvovalnega osebja v tej naši ustanovi, ki je izrednega pomena za zaposlene koprške žene.

Konferenca jadranskih ribičev

Izboljšanje morskega ribolova

V ponedeljek in torek je bila v Izoli konferenca sekcije za ribolov Združenja pomorskega ribištva Jugoslavije. Člani sekcije, ki so zastopali okrog 150 ribiških podjetij in združenj s področja Istre, Dalmacije in Hrvaškega ter Črnogorskega Primorja, so v glavnem razpravljali o nekaterih najvažnejših vprašanjih, ki zadevajo izboljšanje ribolova, plače ribičev, razporeditev sredstev sklada za napredek ribištva, strokovno usposabljanje mladih kadrov in o vrsti manjših problemov.

Posebna komisija te sekcije je sestavila med drugim pomembne predloge našim gospodarskim organom za ukinitve dosedanjih 10 odstotne amortizacije za vse vrste ribiških mrež. Glede anuitet za melioracijska dela, za čiščenje morskoga dna in odstranjevanja ribolovu nevarnih predmetov iz morja, pa je komisija predlagala,

da bi se potegovali za potrebna zvezna sredstva.

Zelo živahna je bila razprava o pravilniku o lovu na malo plavo ribo, ki v LR Hrvaški daje možnost posameznim okrajnim ljudskim odborom (Pulj), da omejujejo lov z najmodernejšimi razsvetljevalnimi lučmi na elektro-agregate. Pravilnik namreč določa, da ladje, daljše od 24 metrov, z elektroagregati ne smejo loviti eno miljo od obale in da je to področje namenjeno lovu malih ribičev-privatnikov. Podjetja in zadrage so s tem močno prikrajšana, ker imajo sodobnejšo opremo in zato znatno večjo možnost obilnega ribolova. Sprejet je bil predlog slovenskega delegata te sekcije, da predlagajo spremembo pravilnika v tem smislu, da naj bo dovoljeno tudi večjim ladjam lovljenje pod istimi pogoji, kot jih imajo majhne.

Poseben problem je plačevanje ribičev. Dosedanji plačilni pogoji so dokaj neurejeni. Člani sekcije so na osnovi temeljitih proučevanj prišli do sklepa, da bodo predlagali plačevanje po učinku dela, tako kakor je to že v kmetijstvu. Tak način nagrajevanja dela bi bil stimulatívnejši od dosedanjega. V tej zvezi so tudi sklenili, da posebna komisija sekcije prouči možnosti za ustanovitev še ene nižje ribiške šole v Zadru, podobne naši dvoletni v Piranu, ki je desletj edina v državi.

Rekorden ribji lov

28. septembra je nastopil čas jesenskega lova, ki bo predvidoma trajal do 13. oktobra. Že v prvih petih dneh so naši ribiči ulovili več vagonov sardel najboljše kvalitete. Tako je podjetje »Riba« iz Izole na področju Poreča ulovilo že več kot 150 ton rib. Podjetje »Ribič« iz Pirana pa je v noči od ponedeljka na torek ulovilo blizu štiri vagon sardel. Ribiška podjetja so plen takoj predala podjetjem za predelavo rib v Izoli, Kopru in Poreču. Zaradi nepričakovane velikega ulova so morala podjetja podaljšati delovni čas.

V podjetju »Riba« v Izoli menijo, da bodo do konca tega mraka ob ugodnem vremenu ulovili 40 vagonov sardel. V letošnjem letu je imela najboljši ulov posadka ribiške ladje »Val«, ki je ulovila že blizu 14 vagonov rib.

Pogled na tovarno »IRIS« (bivša Ex Ampelea) v Izoli, ki je naš največji objekt industrije za predelavo rib.

Družbeni plan 1957

Vse gospodarske organizacije in drugi organi, ki se ukvarjajo s posli gospodarskega planiranja, so pričeli z intenzivnimi pripravami za izdelavo predlogov družbenih planov za naslednje leto.

Te priprave so se začele letos mnogo prej, ker je praksa letošnjega leta pokazala, da je za normalno funkcioniranje gospodarstva in proračunskih ustanov izredno važno, da so družbeni plani pravočasno sprejeti. Nujno je, da gospodarske organizacije in proračunski organi že v začetku leta poznajo vse instrumente, ki usmerjajo tok gospodarstva in priliv sredstev za proračune in sredstev za sklade, ki so namenjeni za razširjeno reprodukcijo. Na ta način se bo vsaka gospodarska organizacija takoj v začetku leta pravilno orientirala in našla svoje mesto v gospodarskem dogajanju. Obenem pa bo dosežena večja kontinuiteta v gospodarskem razvoju in preprečena negotovost, ki je vladala letos v prvih mesecih.

Vse dosedanje priprave in priprave, ki so v teku, jamčijo, da bodo okrajni kakor tudi občinski družbeni plani predloženi še pred koncem leta na razpravo ljudskim odborom. Seveda se morajo vsi organi, ki delajo na pripravah, zavedati važnosti tega dela in posvetiti čim več skrbi za pravilno in pravočasno izvršitev vseh nalog.

Kot osnova pri sestavi družbenih planov služijo analize izvršitve planov v lanskem letu in šestmesečne analize izvršitve planov v letošnjem letu. Te analize pa bodo pred razpravo po okrajnem družbenem planu izpolnjene z devetmesečnimi analizami; zato je važno, da gospodarske organizacije pravočasno in realno izdelajo svoječasne obračune.

Družbeni plan za drugo leto morajo biti izraz nadaljnjih naporov za stabilizacijo našega gospodarstva in maksimalno korišćenje obstoječih kapacitet. Pri tem je treba upoštevati rekonstrukcije, ki so bile izvršene, ter manjše rekonstrukcije in odpravo ozkih gri, katere podjetja še lahko izvršijo predvsem z lastnimi sredstvi. Posebno pozornost pa je treba posvetiti povečanju proizvodnje za izvoz v cilju nadaljnjega izboljševanja naše plačilne bilance. Plani podjetij se morajo orientirati na izkorišćenje notranjih rezerv in s tem zmanjšanje materialnih stroškov ter povečanje storilnosti dela.

Zaradi uspešnega izvajanja družbenih planov je potrebno, da se izvede čim širša diskusija o predlogih v organih delavskega samoupravljanja in drugih organizacijah, da ne bi ostali plani delo planerjev in nekaterih strokovnjakov. **ing. P. A.**

Prelepo vreme je omogočilo tudi lepo trgatve, ki je prav te dni na višku. Pridne trgalko in trgači pobirajo zdaj plodove letošnjega trdega dela. V košarah in brentah roma sladko breme v kadi in stiskalnice, iz katerih curlja prvi letošnji mošt. Letina je v našem pasu sicer nekoliko slabša, vendar pa je grozdje dobre kakovosti — ob skrbnem in pravilnem ravnanju bo iz njega odlično istrsko vino...

SPREHOD DO SVETU

ALŽIR ZNOVA PRED OZN? V kolikor bodo ugodili zahtevi skupine azijsko afriških držav, bo vprašanje Alžira znova na dnevnem redu zasedanja Glavne skupščine OZN, ki se začne 12. novembra. Akcija azijsko-afriških dežel je vzbudila mnogo komentarjev v svetu, saj je na prejšnjem zasedanju Glavne skupščine prav Alžir povzročil resne incidente. Takoj po izglasovanju alžirskega vprašanja na dnevnem red zasedanja (z enim glasom večine) je francoska delegacija demonstrativno zapustila dvorano Glavne skupščine z izjavo, da je Alžir notranja zadeva Francije, s katero nima OZN nobenega opravka. Šele po dveh mesecih, ko je Glavna skupščina sklenila, da ne bodo razpravljali o Alžiru, se je francoska delegacija vrnila na zasedanje. Bržčas tudi letos ne bo šlo gladko, ker Francozi niso v ničemer spremenili svojega stališča do Alžira. Kljub vsemu pa so azijsko-afriške delegacije trdno odločene vztrajati na svoji zahtevi, saj so po njihovem mnenju Francozi s svojo dosedanjim politiko dokazali, da niso sami sposobni realno rešiti tega vprašanja.

KONFERENCA ZA USTANOVITEV MEDNARODNE ATOMSKE AGENCIJE NADALJUJE Z DELOM. Na njej je govoril tudi jugoslovanski predstavnik Leo Mates, ki je poudaril, da bi moralo biti članstvo v agenciji odprto vsem državam. Jugoslovanska delegacija sodi — je dejal med drugim Mates — da bi bilo mnogo boljše, če bi vse dežele v agenciji sodelovale enakopravno, ne pa razdeljene na toge kategorije.

Vnebij vestah

MOSKVA. Radio poroča, da je 4. oktobra prispela v Sovjetsko zvezo skupina 50 ameriških in kanadskih industrijcev in trgovskih strokovnjakov. Med njimi so tudi strokovnjaki kemične industrije, tobaka in gume.

PEKING. Ob sedmi obletnici ustanovitve Ljudske republike Kitajske so pripravili veliko paradno, pri kateri je sodelovalo okrog pol milijona ljudi. Sodelovali so kitajski visoki državni in partijski funkcionarji, kakor tudi predsednik Indonezije Sukarno in predsednik nepalske vlade Ačarija.

DUNAJ. Avstrijski peki so ta teden začeli stavko, katere cilj je zvišanje mezd in nespremenjene cene kruha. Peki so preskrbeli s kruhom samo bolnišnice.

WASHINGTON. Pravosodno ministrstvo ZDA je zahtevalo, naj vrhovno sodišče obnovi proces proti petim voditeljem KP ZDA, ki so bili leta 1954 obsojeni na zaporne kazni.

LONDON. Največji in najmodernejši britanski reaktivni bombnik »Vulkan« je v terek treščil na londonsko letališče, ko se je vračal s poleta v Novo Zelandijo in Avstralijo. Letalo je eksplodiralo tik nad zemljo in se je potem vnelo. Ubili so bili štirje delavci. Pravijo, da bombnika zaradi goste megle niso opazili in mu niso dali običajnih navodil za pristanek.

BEIRUTH. Sirija, Egipt, Libanon in Jordanija so izročili Združenim narodom protest zaradi izraelskega napada na jordansko ozemlje v bližini Jeruzalema. Ob tej priložnosti so izraelski vojaki ubili 38 Jordancev. Dogovarjajo se tudi o skunih ukrepih, s katerimi bi preprečili podobne izraelske izpade.

WASHINGTON. V ZDA se muči japonska komisija za industrijsko uporabo atomske energije. V komisiji so vodilni japonski industrijci. Iz ZDA bodo odpotovali v Kanado, potem pa še v nekatere evropske države.

NEW YORK. KP ZDA je objavila, da ne bo postavila kandidata za predsedniške volitve. Zato pa bo okrepila borbo za mir, državljanske pravice, svobodo in gospodarsko varnost. Prejšnja leta so imeli komunisti svojega predsedniškega kandidata ali pa so podpirali kandidata kake druge stranke.

PREDVOLILNA KAMPANJA V ZDA JE ČEDALJE SRDITEJŠA. Predsednik Eisenhower je v nekem govoru v Clevelandu obtožil demokrate, da so dopustili inflacijo in da uganjajo v kampanji zlonamerne politične nesmisle. Indirektno je napadel tudi demokratskega voditelja Stevenson. Demokratski senator Kefauver pa je v nekem volilnem govoru dejal, da Eisenhowerjeve koristi niso na strani ljudstva, marveč na strani ljudi, ki imajo denar.

FRANCOSKO-NEMŠKI SPORAZUM O POSARJU. Podpisali ga bodo 23. oktobra, o besedilu pa sta se te dni sporazumela predsednik francoske vlade Mollet in zahodno nemški kancler Adenauer. Državnika sta se sporazumela, da bodo na predlog strokovnjakov francoske posarske bankovce do 40 milijonov frankov vzeli iz prometa in uničili, druge pa bodo spremenili v nemške marke in jih dali na razpolago Francoski banki. Glede zgraditve prekopa na reki Mozal, pa sta se sporazumela, da bo Nemčija krila tretjino stroškov za zgraditev te francoske vodne poti. Dosegla sta tudi načelno soglasje o skupnem trgu obeh držav in o Evroatomu.

OBMEJNA KRONIKA

Prejšnji teden ponoči je zasačil čoln naše obalne straže italijansko ribiško ladjo pri nedovoljenem ribolovu. Ladja »Clara Seconda« je bila v naših teritorialnih vodah blizu Debelega ritca. Naslednjega dne se je moral kapitan Duillio de Grassi zagovarjati pred sodnikom za prekrške v Kopru. Obsodil ga je na 36 tisoč dinarjev globe. Nato je zapustila ladja koprsko pristanišče in odplula v Trst.

PROPUSTNICE IZRABLJAJO

Prejšnji teden je imel Svet za notranje zadeve pri OLO Koper sejo, na kateri so obravnavali stanje kaznivih dejanj in prekrškov v minulem tromesečju letošnjega leta. V tem času so narasli primeri upravno kazenskega postopka. Prijavljenih je bilo 1625 primerov, medtem ko jih je bilo v istem obdobju lani 1310. Narasle so predvsem prijave zoper predrzno vedenje, pretepe in neredne, zoper kršitve predpisov o prijavnih službi in zoper kršitve v zvezi s prometom. Upadli pa so prekrški o ribolovu in prekrški v zvezi z zakonom narodne obrambe.

Na seji so razpravljali tudi o negativnih pojavih v zvezi z maloobmejnim prometom. Nekateri ljudje z druge strani meje izkoriščajo propustnice videmskega spoznaja za širjenje alarmantnih

Sueško vprašanje pred Varnostnim svetom OZN

Danes popoldne bo začel Varnostni svet Združenih narodov obravnavati sueško vprašanje. V razpravi bodo posegli zunanji ministri več dežel, med njimi jugoslovanski sekretar za zunanje zadeve Koča Popović. Politični opazovalci sodijo, da bo sodelovanje zunanjih ministrov ustvarilo večje možnosti za izglasovanje sklepov, ki bi obrnili sueško vprašanje v smer realnega obravnavanja.

Cilj diplomatske dejavnosti bo vsekakor najti sprejemljivo podlago za približanje stališč sprtnih strank. Tri zahodne države — Ve-

lika Britanija, Francija in ZDA pripravljajo baje osnutek resolucije, s katerim bi priporočile nadaljevanje pogajanj za ureditev sueškega vprašanja, razen tega pa bi vpostavili nekakšno mednarodno kontrolo nad plovo. Sodeč po poročilih ameriških časnikov, se bodo ZDA zavzemale za to, da bi besede »kontrola« sploh ne omenili in da bi namesto nje našli kakšno drugo formulacijo, na primer »mednarodno sodelovanje« v kontroli nad plovo.

Zasedanja Varnostnega sveta se bo udeležila tudi egiptovska dele-

gacija pod vodstvom zunanjega ministra Favzija. Sodijo, da bo egiptovska delegacija v skladu z egiptovsko pritožbo v Varnostnem svetu poudarila, da so zahodne dežele, predvsem Francija in Velika Britanija, z zbiranjem svojih oboroženih sil na Cipru, Malti in drugod, očitno kršile Ustanovno listino OZN in da so s tem neposredno ogrožale varnost Egipta. Na drugi strani pa bodo egiptovski predstavniki obdolžili, da je Egipt z nacionalizacijo družbe »ustvaril za mir nevaren položaj«. V Kairu pričakujejo, da bo Varnostni svet zahteval od zahodnih držav, naj ukrepajo v duhu Ustanovne listine OZN, to je, da mirno poravnajo sedanji spor.

Medtem so v Londonu zaključili konferenco osemnajstih držav za ustanovitev »Zveze uporabnikov sueškega prekopa«. Združenju se je priključilo 14 držav, Japonska, Etiopija in Pakistan so sodelovanje zavrnile, Norveška pa se še ni odločila.

Nikosia brez kruha

Britanske oblasti na Cipru nadaljujejo z drakonskimi ukrepi proti prebivalstvu zaradi povečanja incidentov v zadnjih tednih. Prebivalcem glavnega mesta Nikosie so prepovedali izhod iz hiš podnevi in ponoči. Zaradi pomanjkanja živil pa so jim dovolili v terek izhod za eno uro. V tako kratkem roku si seveda niso mogli nabaviti potrebnih živil in je prišlo do pravega boja za hrano. Cene kruhu so se zvišale za 100 %, hkrati pa so številni prebivalci brez denarja, ker zaradi policijske ure ne morejo na delo.

Nabratbo

Iz Splita poročajo, da so patrolni čolni jugoslovanske vojne mornarice ujeli blizu otoka Blitvenica dve italijanski ladji, pri nedovoljenem ribolovu v naših vodah. Italijanske ribiške ladje so pripeljali v Šibenik, posadko pa izročili sodniku za prekrške. Kapitana obeh ladij sta kaznovana vsak s 400.000 dinarjev globe ter zaplembo ujetih rib in ribiških mrež.

TOVARNA POHISTVA V NOVI GORICI, največje podjetje te vrste v državi, bo doseglo letos rekordni izvoz svojih izdelkov. Vrednost izvoza bo znašala približno pol milijona dolarjev.

Skupščina invalidov

V soboto je bila v Kopru okrajna skupščina Zveze vojaških vojnih invalidov. Poročilo o dosedanem delu je imel predsednik iniciativnega odbora Mirko Glavina. V skoraj enoletnem delu je pomagal iniciativni odbor ustanoviti sedem občinskih in 47 krajevnih odborov organizacije. Njihova glavna skrb je bila organizacijska udržitve evidence in skrb za otroke padlih borcev. Razen redne pomoči, ki jo nudijo kakim 600 otrokom padlih borcev v koprskem okraju oblastni organi, so tudi odbori ZVVI skrbeli za njihove potrebe, zlasti še so pa podprli njihova letovanja. Sklenili so, da se bodo odbori ZVVI skupaj z drugimi organizacijami zavzeli za to, da bi se občinska pomoč otrokom padlih borcev še povečala. Budno bodo spremljali učne uspehe otrok in organizirali za slabše posebne instrukcije. Še nadalje si bodo prizadevali za preusposabljanje invalidov ter za povečanje rodbinskih invalidnin. V koprskem okraju šteje Zveza vojaških vojnih invalidov 3.514 članov in od teh prejemajo invalidnino 3.400 upravičencev. Letos je bilo na klimatskem zdravljanju 87 članov.

Razen teh nalog pa so si naši invalidi postavili v program bodočega dela svoje organizacije tudi politično-vzgojne naloge, saj so, kakor je bilo rečeno v poročilu, še posebno upravičeni na vlogo mobilizatorjev za našo socialistično stvarnost, za katero so dosti žrtvovali.

Na skupni seji so izvolili okrajni odbor ZVVI ter delegate za Zvezni kongres Zveze vojaških invalidov. Skupščini je prisostvovalo več gostov, med njimi je bil tudi tajnik glavnega odbora Slovenije Rudolf Zrimšek.

Novice s Tržaškega

Priprave za ureditev slovenskega šolstva na Tržaškem in Goriškem. Poročajo, da bo minister za javno šolstvo Pavle Rossi v kratkem predložil vladi in parlamentu zakon načrta o slovenskem šolstvu na Tržaškem, v Goriški pokrajini in v Beneški Sloveniji. Novi zakon naj bi upošteval določbe ustave in londonske spomenice.

Okrepitev garnizije v Trstu. V sestav italijanskih oboroženih sil na Tržaškem so vključili tudi tanke, vrste Paton, oklopne automobile drugega regimenta »Piemonte cavaliera« in motorizirane topove IX. regimenta artilerije. Ob prihodu novih blindiranih enot je bila

na velikem trgu parada, govorila sta poveljnik V. armadnega zbora general Dorenzi in tržaški župan, ki je ob tej priložnosti zahteval italijanske nabore tudi na Tržaškem.

Tudi tržaško pristanišče je prizadeto zaradi sueške krize. Iz Trsta poročajo, da utegne sedanja zaostritev spora zaradi Sueza vplivati tudi na promet tržaškega pristanišča. Velik del ladij namreč, ki od tu odhajajo in pristajajo, gre zdaj v luke Indijskega in Tihoga oceana. Samo lani je šlo iz Trsta nad 300 ladij skozi Sueški prekop.

Razmejitev med Jugoslavijo in bivšim tržaškim ozemljem bo kmalu končana. Kmalu bo končala svoje delo jugoslovansko-italijanska razmejitelna komisija, ki trasa mejo med Jugoslavijo in bivšim tržaškim ozemljem. Skoraj na vseh mestih so namesto lesenih količev postavili že obmejne kamne z imeni obeh držav.

Uspeh stavke kamnoseških delavcev. Kljub pritisku delodajalcev se je okrog 85% kamnoseških delavcev udeležilo stavke. Samo v kamnolomu »Cava romana« v Nabrežini se je udeležilo stavke 90% delavcev, čeprav jih je sindikat zaradi posebnih razmer oprostil stavljanja. Delavci zahtevajo uvedbo menz in doklade za menzo, 10% proizvodne nagrade in dve delavni obleki na leto.

V Trstu bodo zborovali italijanski dajalci krvi. V dvorani tržaške trgovinske zbornice so zasedali delegati Italijanskega združenja prostovoljnih dajalcev krvi. Med organizacijskimi vprašanji so razpravljali o odnosih raznih bolniških uprav, ki nočejo vrniti vseh stroškov. Urejeni niso tudi odnosi med združenjem in državno upravo. Po konferenci so prečitali protestno pismo iz Firenc, kjer so sorodnike pacientov, potrebnih operacije ali transfuzije, izsiljevali na dajanje krvi. Več je tudi primerov črne borze s krvjo, ki jo plačujejo tudi več kot 25 tisoč lir za liter. Ob zaključku konferencie je predsednik združenja poudaril, da je vprašanje transfuzije v Trstu urejeno.

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Preizkušnja arabske solidarnosti

V kritičnih dneh sueške krize so se pojavljale tako v Kairu, kakor v Parizu in Londonu, nasprotni si trditve. Medtem ko so ne Egiptčani sklicevali med drugim tudi na arabsko solidarnost, ki jim daje moč, da vzdržijo v svoji narodnostni borbi do konca, so v Veliki Britaniji, Franciji in še marsikje druge trdili, da takšne solidarnosti sploh ni. Minuli sestanek državnih voditeljev Egipta, Sirije in Saudske Arabije je spet dal nov povod za nasprotno si trditve o arabski solidarnosti. Težko bi se bilo spuščati v podrobno ocenjevanje teh neskladnih argumentov. Vendar pa je že na prvi pogled jasno, da ima večja ali manjša stopnja arabske solidarnosti v sueški krizi zelo veliko in pomembno vlogo, čeprav ji neposredno zainteresirane strani v tem sporu prisojajo podreden pomen.

Arabska solidarnost danes ni prazna fraza. V vseh dneh sueške krize se je kazala v obliki podpore Egiptu tako s strani ljudskih, množic kakor tudi vlad v nekaterih arabskih državah. Predvsem bi bilo treba poudariti masovno moralno politično podporo v vseh arabskih državah, ne oziroma se na njihov režim — pod-

poro, ki so jo nudili Egiptu glede legaliziranja njegovih narodnostnih pravic do Sueškega prekopa. Čeprav ta podpora ni predstavljala politično opredeljene sile, je vendar pomnila nevarnost za stališča Londona in Pariza, če bi se iz sueške krize izcimilo kaj bolj resnega.

Ta takorekto masovna manifestacija arabske solidarnosti, ki je skrivala v sebi velikansko potencialno moč, je skrbela ideologe internacionalizacije sueškega prekopa mnogo bolj, kakor pa druge tegobe. Samo s tem strahom si lahko tolažimo odkrito prizadevanje Londona in Pariza, da se v borbi proti egiptovskim zahtevam pravzaprav upro mogočni plimi arabske solidarnosti. Vendar so na zahodu računali z njo bolj v perspektivi težjih zapletov: Za ideologe internacionalizacije je bila resnejša nevarnost politična in aktivna enotnost njihovih držav, oziroma njihovih vlad. Če govorimo o solidarnosti arabskih vlad, oziroma držav in ne narodov, si moramo biti v svesti, da v teh dneh niso prišle do kdo ve kako močnega izraza. Zaradi takšnih ali drugačnih obzirov in obvez se vlade nekaterih arabskih držav niso

mogle odkrito opredeliti. V kolikor so bile v to primorane, so bile v najboljšem primeru nevtralne. Edino Sirija in Saudska Arabija sta jasno in nedvoumno obljubili Egiptu v primeru potrebe tako politično in ekonomsko, kakor tudi vojaško pomoč.

Seveda pa je izgrajevanje arabske solidarnosti med arabskimi državami naletelo tudi na teškoče. Manjše število arabskih držav, z Irakom na čelu, skuša zavzeti na škodo arabskih narodnostnih zahtev spraviljiv odnos do političnih in ekonomskih aspiracij nekaterih zahodno evropskih držav na Bliznjem in Srednjem Vzhodu. Takšne težnje so še zmerom pomembna sila, s tem pa tudi ovira, pri razčiščenju odnosov na Bliznjem in Srednjem Vzhodu.

Naj je obremenjena še s čemerkoli, vendar je prestala arabska solidarnost v sueški krizi resno preizkušnjo. Zdej, ko so najbolj nevarni dnevi te krize minili, je na Bliznjem in Srednjem Vzhodu laže in jasneje opaziti tiste sile, ki lahko nudijo zaslonbo za izbojevanje arabskih narodnostnih ciljev. Pravtako pa je moč bolj opaziti tudi pozicije nasprotnika — pa naj si bo ta v arabskem svetu ali izven njega.

Konferenca članov ZK v podjetju za ribjo industrijo »Arrigoni« v Izoli

Večja proizvodnja, večja storilnost - višji standard

ENOSTRANSKO POROČILO — RAZPRAVA ODKRIVA NAPAKE V PROIZVODNJI — POMEMBNA NAPOTILA OKRAJNEGA SEKRETARJA ZK ALBERTA JAKOPIČA

Konferenca osnovne partijske organizacije ZK v tovarni »Arrigoni« v Izoli so se razen članstva — ob odstotnosti predstavnikov Občinskega komiteja ZK! — udeležili tudi trije člani sekretariata OK ZKS Koper: sekretar Albert Jakopič-Kajtimir, Gino Gobbo in Stane Škrabar.

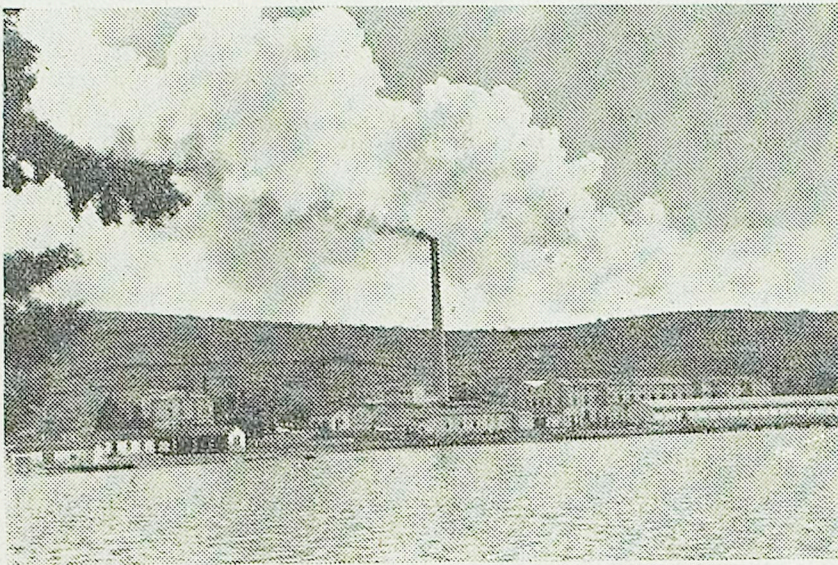
Obsirno poročilo osnovne organizacije ZK te tovarne, ki je bilo precej površinsko, je samo deloma izpopolnila razprava, ki pa se nikako ni mogla tako razgibati, da bi odkrila prav vse činitele, ki zavirajo bolj smotrno, bolj razgibano in bolj borbena delovanje ZK v podjetju na eni, na drugi strani pa tudi ni odkrila vseh tistih pomanjkljivosti v proizvodnji, ki bi jih za nadaljnji razmah podjetja veljalo odkriti in odpraviti, pri čemer bo morala organizacija ZK v bodoče vsekakor odigrati bolj izrazito mobilizatorsko vlogo!

ČLANI ZK NAJ POGUMNO ODKRIVAJO NAPAKE V PROIZVODNJI

Med drugim je razprava članov ZK obsodila slabo in nepravilno pripravljeno kampanjo za pridobitev kvalifikacije (od 685 nekvalificiranih delavcev in delavcev se jih je prijavilo za tečaj samo 120, zaključilo ga je pa le 21 tečajnikov!). — Eden izmed članov je govoril o nepravilnem odnosu dela delavcev do strojev (čiščenje), ki omogočajo razmeroma velikemu kolektivu — 808 delavcev — vsakdanji kruh, mnogo pa je bilo v razpravi povedanega o nedopustno visoki količini »škarta«, ki naj ga v bodoče plača tisti, ki ga je zakrivil brez opravičenih razlogov. Govora je bilo tudi o zaščitnih ukrepih, da se ne bi n. pr. ribji sodi kvarili na dežju, da bi dali nekatere stroje v popravilo, da bi bilo izdajanje orodja hitrejše, da bi se uredile nujno potrebne umivalnice s toplo vodo itd.

Razprava je tudi odkrila, da je v podjetju določeno število ljudi s kmetov, ki hodijo v tovarno pravzaprav počivat, zato, da bi spočiti odhajali »po delu« na domače kmečko delo. V poročilih predstavnikov Ljudske mladine, delavskega kulturno prosvetnega društva »Svoboda« in predstavnika sindikata pa je bilo povedano razmeroma malo, vsekakor pa skrajno malo o vlogi, ki naj bi jo sindikat, LMS in »Svoboda« imeli v

tako velikem kolektivu, kjer je z ozirom na raven delavstva izredno potrebna kar najintenzivnejša, stalna akcija za množično, splošno, politično in ekonomsko izobraževanje delavstva, saj bi mu tako približevali pomen delavskega samoupravljanja, pomen zviševanja proizvodnje, zmanjševanje proizvodnih stroškov itd.

Tovarna za predelavo rib, sadja in povrtnine »Arrigoni« v Izoli

VSE, KAR DELAVEC V PODJETJU NAPRAVI, NAPRAVI ZA SVOJE PODJETJE

Gino Gobbo je v svoji razpravi med drugim pribil, da bi morala osnovna organizacija ZK podvzeti vrsto ukrepov za povečanje storilnosti proizvodnje, za utrditev delavskega samoupravljanja, zlasti pa za utrjevanje kolektivne zavesti na osnovi katere bo pričel slediti delavec gospodarsko misliti, da vse, kar v podjetju stori, stori za podjetje, ki je njegovo. Nato je tovariš Gobbo podal nekaj nasvetov glede potrebne vzgoje, osnovnega ter strokovnega izobraževanja praktičnih ukrepov za povečanje proizvodnje in za utrditev delovne discipline, pri čemer bi morali biti komunisti vsekakor ostalim za vzgled, morali pa bi v podjetju tudi pobijati mentaliteto, po kateri naj bi bilo podjetje nekakšna socialna ustanova.

NAPAKE JE TREBA ODPRAVLJATI NE JIH PA SAMO UGOTAVLJATI — SMERNICE SEKRETARJA OK ZKS TOVARINŠA ALBERTA JAKOPIČA-KAJTIMIRJA

Ob koncu je podal tuči okrajni sekretar ZK, tovariš Albert Jakopič-Kajtimir, svojo oceno o poročilu te osnovne organizacije ZK,

NAPOVEJMO BOJ DELAVČEVEMU ODNOSU DO PODJETJA. ODNOSU IZ KAPITALISTIČNE DOBE!

Treba je vzbuditi zavest, da je tovarna delavčeva, da je zmanjševanje proizvodnih stroškov in zviševanje same proizvodnje edini ključ do višjega standarda. Komunisti se morajo v naših podjetjih požrtvovalno in odločno boriti proti ostankom kapitalistične dobe glede odnosa do dela, do strojev, do tovarne, do podjetja.

Tovariš Kajtimir je ostro obsodil mlačnost tistih komunistov, ki so izgubili potrpljenje pri tej važni nalogi med delavstvom, ki je potrebno temeljite prevzgoje. Ugotovil je, da je ideološko izgrajevanje komunistov v kolektivu in splošno izobraževanje celotnega kolektiva daleč prenizko. Če bi bilo to izgrajevanje na višini, bi bilo tudi v podjetju manj nepravilnih izostankov, manj »škarta«, manj nepravilnega odnosa do strojev in materiala. Glede tega je tovariš Kajtimir pozval člane ZK v tovarni, da morajo vse sklepe gospodarskega posvetovanja pri Titu in vse sklepe zadnje okrajne konference ZK — vsakega posebej — na svojih sestankih vestno obravnavati in jih konkretizirati na razmere v svojem podjetju, nato pa spet sprejeti čisto konkretne sklepe za izvajanje v tej tovarni.

Nato je tovariš Kajtimir prikazal dosedanje uspehe naše splošne gospodarske preorientacije, ki se kažejo v tem, da so dohodki delavca deloma že višji, izdatki pa manjši, da pa bi bili ti uspehi ob občem in močnejšem delovanju subjektivnega faktorja brez dvoma lahko še znatno večji! S tem v zvezi je nakazal naloge organizaciji ZK. Ljudski mladini, Sindikatu in »Svobodi« v tovarni.

VKLJUČEVATI ZDRAVO MLADINO V ZK!

Obsirno je govoril okrajni sekretar ZK tudi o nujni razširitvi organizacije ZK v tem podjetju, ki se ne bi smela omejiti samo na dosedanje razmeroma nizko število članstva. Če bo osnovna organizacija ZK upoštevala vso današnjo razpravo in če bo spvzročila široko razpravo v kolektivu, kako izboljšati in povečati proizvodnjo, se bo pojavila vrsta ljudi, ki se bodo borili za napredne principe. Te ljudi mora osnovna organizacija ZK vsekakor upoštevati za sprejem v ZK, zlasti, če gre za mlade ljudi. Glede tega bi bil javlov posel, če bi se ob sprejemanju v članstvo ZK orientirali samo na že izklesane komuniste. Kar je teh, so že v organizaciji. Treba je sprejeti v ZK več zdrave mladine in jo vzgajati v duhu marksizma-leninizma, da postanejo sčasoma tahšni komunisti, ki bodo docela vredni svojega članstva v ZK.

Ob koncu pa je dal tovariš Kajtimir še nekatere svoje tehtne nasvete glede boljše organizacije proizvodnje v podjetju, glede zviševanja delovne discipline, glede nujne akcije izobraževanja in prevzgoje delavstva, posebej pa je govoril še o napačnem pojmovanju demokracije v proizvodnem procesu, kjer mora vladati jeklena delovna disciplina, vtem ko je demokracija potrebna in koristna na raznih sestankih. S. S.

NOVA PODZEMSKA JAMA

V bližini vasi Markovščine pri Hrpeljah bodo odprli novo kraško jamo, ki se po svojih naravnih lepotah lahko kosa s Škocjansko ali s Postojnsko jamo. »Dimnica«, kakor jo imenujejo, je bila več kot 15 let zapuščena in pozabljena. Pred kratkim so pa začeli s pomočjo Turistične zveze Slovenije v jami z obnovitvenimi deli, tako da bo že v prihodnji sezoni dostopna turistom. Za zavarovanje stez in drugih del v jami je prispevala Turistična zveza Slovenije 200.000 dinarjev, ObLO Hrpelje je prispeval za obnovitvena dela 40 tisoč dinarjev.

A. Flego

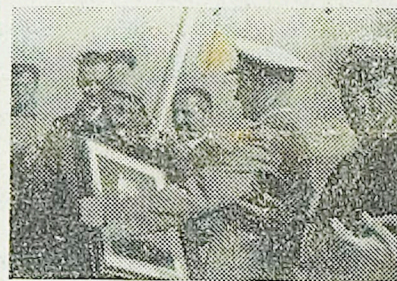
Potem ko je opravil tradicionalni krst GORICE, je sekretar OK ZKS Koper Albert Jakopič - Kajtimir, spregovoril posadki ladje. Na levi strani predsednik piranske matične občine Davorin Ferligoj, na desni pa kapitan ladje Dušan Majer z dvema ladijskima oficirjema ter direktor Splošne plovbe dr. Boris Snuderl.

NOVA PRIDOBITEV

Splošne plovbe

Koncem prejšnjega meseca je skupina pomorščakov »Splošne plovbe« iz Pirana prevzela v Hamburgu novo ladjo, ki je dobila ime »Gorica«.

Ta ladja, zgrajena leta 1926 v Angliji, je bila do nedavnega v rokah lastnikov grške narodnosti in je v svoji življenjski dobi že

Jugoslovanski konzul Borislav Čošić je izročil kapitanu Majerju za ladjo Titovo sliko, darilo kolektiva našega konzulata v Hamburgu.

Štirikrat menjala ime, nazadnje pa se je imenovala »Paz«. Od leta 1951 je na pogon na nafto, kar je velikega pomena za znižanje prevoznih stroškov. Dolga je 135,5 metrov, široka 17,60 metrov in ima 5937 BRT ter 9310 ton nosilnosti. Vskladišči lahko 514.144 kubičnih čevljev tovora v razsutem stanju.

Podjetje »Splošna plovba« je ladjo kupila z izkupičkom od ladje, ki je prej nosila ime »Gorica«, bi-

Po svečanem dviganju jugoslovanske zastave je ladja PAZ dobila tudi nove ime: GORICA.

la pa je stara in za podjetje zaradi pogona na premog nerentabilna. Nova »Gorica« je po prevzetu odplula najprej v Antwerpen in v Rotterdam, kjer je vkrcala umetna gnojila za LR Kitajsko. Okrog 19. t. m. bo plula skozi Suez, 13. novembra se bo v Singapuru oskrbela z gorivom in bo koncem novembra vplula v namembno luko v Severni Kitajski.

Površine nasadov vrtnih jagod je treba povečati

Na zadnji seji sadjarsko-vinogradniškega odbora pri Okrajni združni zvezi v Kopru so razen o obrezovajnu oljk in o obnovi vinogradov, podrobno proučili tudi možnost, kako bi v koprskem okraju povečali površine z vrtnimi jagodami. Dosedanje izkušnje so namreč pokazale, da je gojitev vrtnih jagod pri nas zelo rentabilna. Kot primer naj navedemo dobiček, ki ga dobimo samo na 1 ha, posajenem z vrtnimi jagodami. Če upoštevamo, da stanejo umetna gnojila, hlevski gnoj, voda za namakanje, okopavanje in obiranje na 1 ha po sedanjih cenah nekaj nad 182.000 dinarjev in da dobimo na 1 ha le 65 stotov jagod po 8.000 din, nam prinese 1 ha nasada nad 337.000 dinarjev čistega dobička. Pri tej kalkulaciji smo upoštevali nizko povprečje pridelka, ker dobimo lahko z dobro obdelavo na 1 ha tudi po 100 in več stotov jagod. Prav tako smo vzeli nizko ceno, in sicer 80 dinarjev za kg, medtem, ko je vsa prejšnja leta povprečna cena jagod okrog 100 din za kg.

Na seji sadjarsko-vinogradniškega odbora OZZ so ugotovili, da zavzemajo sedaj nasadi jagod na Koprskem samo okrog 30 ha razdrobljenih parcel po 500 do 1.000 m². Toda žal jagodni nasadi na Koprskem zelo propadajo, ker so okuženi, tako da pridelek iz leta

v leto občutno pada. Razen tega so tukajšnje jagode že stare in degenerirane. Največ nasadov je v Strunjanu in Sv. Luciji. Zaradi degeneracije in okužbe pa pridelek na teh področjih stalno pada. Kmetijska zadruga Strunjan je na primer leta 1953 odkupila 130 ton jagod, leta 1954 100 ton, leta 1955 70 ton, letos pa še komaj 41,5 ton. V prihodnjem letu računajo, da bo pridelek na področju kmetijske zadruge v Strunjanu znašal komaj dobrih 20 ton.

Na podlagi teh dognanj so na seji sadjarsko-vinogradniškega odbora OZZ sklenili, da je potrebno letos v jeseni in prihodnje pomlad nasade jagod razširiti z ureditvijo 50 ha novih jagodnjakov. Jagode bi sadili v novo urejenih, mladih nasadih različnega sadnega drevja na Debelem Rtiču, na ekonomiji KZ Dekani, na območju Strunjana, Sv. Lucije, Koprja, Brezovice pri Gradinu in pri drugih kmetijskih zadrugah. S posaditvijo novih 50 ha bi imeli skupaj na koprskem področju okrog 75 ha jagodnjakov. Tako bi mogli računati, da bomo leta 1958 pridelali 50 vagonov jagod za ilustracijo. Kako ogromen dohodek predstavlja ta pridelek naj navedemo, da se je lani jagodova pulpa prodala v inozemstvu po 220 dolarjev za tono, letos pa celo po 330 dolarjev za tono. 50 vagonov jagod, oz. 500 ton pulpe predstav-

lja lepo vsoto 110.000 dolarjev, če vzamemo povprečno ceno 220 dolarjev za tono. Če pa računamo dolar po povprečnem obračunskem kurzu 600 din in prištejemo k temu še faktor 1,65, bo dobilo na ta način naše izvozno podjetje za 500 ton jagodove pulpe 109 milijonov dinarjev, kar predstavlja v okrajnem merilu zelo lep narodni dohodek.

Ker je torej gojenje jagod bolj rentabilno kot pa ostalih kultur, so na seji sadjarsko-vinogradniškega odbora sklenili, da je treba takoj pristopiti k zasaditvi novih površin z jagodami po vsem Koprskem in to z zdravimi, močnimi sadikami, ki jih bomo verjetno uvozili iz Srbije in jih bo Okrajna zadruga zveza regresirala. Referenti za kmetijstvo pri kmetijskih zadrugah morajo takoj na svojem območju organizirati čim širšo saditev jagod. Podjetje Fructus je že sedaj pripravljeno skleniti pogodbe za odkup celotnega pridelka po 80 dinarjev za kg. S saditvijo jagod je treba začeti čimprej. Pretežni del obnove naj bi KZ izvršile že oktobra in novembra letos.

Kako se jagode sadijo, na kakšnih zemljiščih in kako ta zemljišča pripravimo in gnojimo, bomo podrobno obrazložili v članku, ki ga bomo objavili kdaj prihodnjič.

A. Flego

kako upravljamo

Problemi, ki nas tiščijo

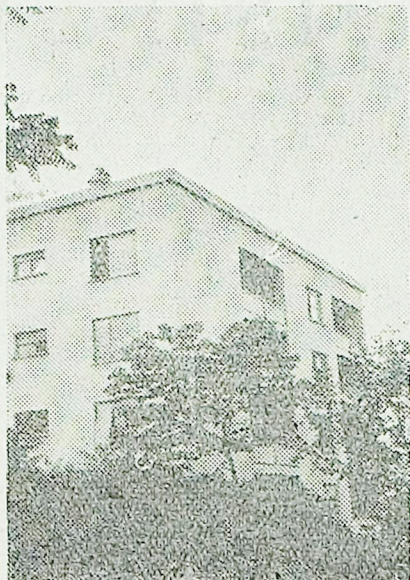
Pocenitev stanovanjskih gradenj

Pocenitev stanovanjske gradnje zavisi od investitorja in ne od izvajalca del, kakor se običajno misli. Doslej smo se vse premalo ukvarjali z vzroki tako visokih cen naših gradenj. Ugotavljamo samo, da stane trisobno komfortno stanovanje v Kopru nad 4 milijone din, medtem ko stane podobno stanovanje v Ljubljani do 3 milijone dinarjev. Eden izmed zelo važnih vzrokov je pomanjkljiva programska obdelava načrtov. Medtem ko gradimo pri nas stanovanja s štiriimi ležišči, ki imajo več kot 80 m² uporabne površine, grade drugod enakovredna stanovanja na 70 m² koristne površine. Pri tem pa stranka ni prizadeta, ker je funkcionalni del temeljito obdelan in imajo stanovanja več ali manj že vgrajene omare, kuhinje pa so opremljene z elementi Zavoda za napredek gospodinjstva itd. Dobro preštudirani načrt je pogoj za pocenitev gradnje. Pri gradnjah mora investitor skrbeti za dobro tehnično nadzorstvo in uspeh ne more izostati. O vsem tem so sicer predpisi, po katerih bi se moral sleherni ravnati, vendar pa posvete investitorji premalo časa pripravljajalnim delom. Prepozno se odločijo za gradnjo, potem pa hočejo, da bi bilo vse narejeno kar čez noč. Zato naj v bodoče velja načelo, naj bodo načrti izdelani pravočasno in tudi temeljito preštudirani.

Drugi važni vzrok, da so cene storitev tako visoke, je dragi gradbeni material. V Ljubljani stane kubični meter sejanega vsakega gramoz, pripeljanega na gradilišče, največ 1000 din, medtem ko stane pri nas drobljenec, ki ga niti ne moremo uporabiti pri vseh konstrukcijah, 2500 do 3000 din za kubični meter, franko gradilišče. Gramoz iz Save, ki ga dovažamo za važnejše konstrukcije pa stane 2500 do 4000 dinarjev za kubični meter! Upoštevati je namreč treba drag prevoz. Železnica je oddaljena 30 km in tako je mogoče pripeljati gradbeni material na stavbišče le s kamioni, to pa ni poceni. Pred časom smo dobivali v Koper gramoz in pesek iz izliva Soče; franko gradilišče je stal največ 1500 din za kubični meter. Morda bi se dalo urediti to tudi sedaj, ko so odnosi z Italijo urejeni. Pri dosedanjih gradnjah v Smedelju bi samo pri gramozu prihranili na takšen način 16 milijonov dinarjev ali več kot 500.000 din pri eni sami zgradbi.

Obrtništvo je pri nas slabo razvito, zato opravljajo dela obrtniki iz Ljubljane in od drugod, to pa spet otežkoča delo in ga podražuje. Okrepiti bi morali to gospodarsko vejo vsaj v koprski in perifernih občinah, za katere bi bil to tudi vir dohodkov. Pri pocenitvi stanovanjske izgradnje nas mora voditi predvsem misel, kako s čim manjšimi sredstvi zgraditi čimveč sodobnih stanovanj, da ne bi šla pocenitev v škodo kvalitete in udobnosti stanovanj. R. M.

25. septembra je bila seja občinskega Sveta za komunalne zadeve. Ing. Niko Bežek, projektant urbanističnega načrta Kopra, je poročal o idejnem načrtu in o pripravah za končno izdelavo urbanističnega načrta. Svet je naročil projektantu, naj bi v skladu z idejnim načrtom izdelal zazidalni načrt za vsaj 500 stanovanj in naj bi ga v enem mesecu predložili Urbanističnemu svetu OLO Koper v potrditev. Na ta način bi zagotovili pravočasno izvedbo vseh načrtov za gradnje v novi sezoni. V načrtu naj bo predvidena tudi zidava za individualno in združno izgradnjo stanovanj. M. R.

Novi stanovanjski blok na Belvederu v Kopru (k članku o stanovanjih v prejšnji številki našega lista)

Pomembno za razvoj kmetištva

Prva občinska kmetijska razstava za področje sezanske občine, ki je bila preteklo nedeljo v Dutovljah, je na dvse dobro uspela. Med Kraševci je za I. kmetijsko razstavo bilo zelo veliko zanimanje, saj v Dutovljah že zdavnaj ni bilo zbranega toliko ljudstva, ki si je razstavne predmete dobro ogledalo in na splošno pohvalilo. Na tej prvi razstavi so sodelovale

KRITIČNA OCENA

Pozitivni rezultati

Te dni so se sestali trije sveti ObLO Divača: Svet za družbeni plan in finance, Svet za gospodarstvo in komunalne zadeve ter Svet za zdravstvo, socialno varstvo in za varstvo družine.

Svet za družbeni plan je razčlenil izpolnjevanje družbenega plana v prvem polletju letošnjega leta. Izpolnitev plana se giblje med 47 in 53 odstotki. Ugotovili so, da so vsa podjetja na območju občine dosegla dokaj zadovoljive rezultate, edina izjema je Remontno podjetje, ki je izpolnilo družbeni plan le z 41% in ima razen tega še več kot milijon dinarjev izgube. V takšen položaj so prišli zaradi slabega gospodarjenja, nekaterega dela, nedisipliniranosti delovnega kolektiva itd. Svet je bil mnenja, naj bi podjetje prisilno likvidirali, o čemer pa bodo še razpravljali na prvi prihodnji seji.

Ugotovili so tudi, da je knjigovodstvo v podjetjih sila neurejeno. Ker večina podjetij nima svojih računovodij, vodijo to delo honorarci, ki pa ne opravljajo svojega dela niti pravočasno niti s potrebno natančnostjo. Zato bi bilo nujno, da bi vsaj večja podjetja zaposlila lastne računovodje. Svet je sprejel sklep, da se opravi izterjava davkov in obveznosti do družbe do 20. decembra. Prav tako so tudi sklenili, da bodo razdelili dotacije množičnim in družbenim organizacijam v skupnem znesku 420.000 dinarjev.

Svet za gospodarstvo in komunalne zadeve je odobril prodajo privatnih parcel Elektrogospodarski skupnosti Slovenije za področje RTP 110/50 KW. Razpravljali so o plačilu za skočnine za plemenske bike in sklenili, da bodo člani KZ plačevali nižjo skočnino kakor pa privatni kmetovalci. Ljudskemu odboru nameravajo predlagati, da bi odobrili Mehanični tkalnici v Senožcah investicijsko posojilo v višini 4.500.000 din. Na ta način bi lahko podjetje odplačalo nabavljene stroje in zagotovilo večjo proizvodnjo. Glede sklada za borbo proti alkoholizmu je Svet predlagal, naj bi dobili primerna sredstva iz 2% občinskega prometnega davka od alkoholnih pijač.

RK v Divači si je zadal ZNATNE OBVEZNOSTI

Pred nedavnim je imel občinski odbor Rdečega križa v Divači svoj sejo. Razpravljali so o nalogah organizacije in sprejeli načrt dela za zimsko razdobje. Do konca januarja bodo izvedli v vseh osnovnih organizacijah občne zbornice, izvolili bodo nove odbore ali pa utrdili stare in uredili evidenco članstva. Po večjih vaseh bodo opravili vsaj šest zdravstvenoprosvetnih tjejev za žensko vaško mladino. V Brkinih nameravajo izvesti sadno akcijo; obnovili bodo vodno zacetje v Dolenji vasi, podaljšali vodovod v Ložah, Rodiku in na Kozjanah. Razen tega bodo pa popravili tudi javne vodnjake v Dolnjih Ležcah in Zavrhu in asanirali ter popravili vodovod v Gornjih Ležcah.

Da bi izvedli te naloge čimbolj uspešno, bo usmerjal vse delo občinski odbor RK po aktivih, komisijah in štabih, kot so komisije za podmladek, za prvo pomoč, za zdravstveno prosveto, za borbo proti TBC, male asanacije itd.

Bilo bi prav . . .

... če bi odgovorni ljudje v Izoli takoj poskrbeli, da bi pijanci, ki se ponoči s kričanjem gugajo na nedavno urejenem otroškem igrišču, ne uničili naprav, ki so namenjene le najmlajšim in je bilo zanje treba precej stroškov in mnogo truda.

... če bi v hotelu »Zora« v Izoli izenačili zneske, ki jih zahtevajo natakarji od gostov, s cenami na jedilnem listu.

... če bi podjetje »Elektro-Koper«, preden odzame električni tok individualnim odjemalcem električne energije, pravočasno sporočilo dan in uro odzema, da bi se gospodinjstva izognila znatnim materialnim stroškom, ki jih imajo pri pripravljanju kosil in večerij;

... če bi podjetja kovinske industrije pokazala večje zanimanje za šolanje svojih delavcev v novoustanovljeni kovinsko-industrijski šoli v Kopru, da bi vodstvo te šole vedelo za točno število kandidatov in bi lahko nemoteno nadaljevalo s pripravami za redni pouk;

... če bi podjetje »Mlin« v Kopru skrbel za boljše mletje žita, da ne bi bili njegovi odjemalci prisiljeni kupovati črno moko za belo;

... če bi se vsaj enkrat polnoštevilni sestali potrošniški svet pri trgovinskem podjetju »Soča« v Kopru in da ne bi od sedmih prišla na sestanek le dva;

... če bi gospodarski organi občine Izola proučili razloge zakaj predlaga maloštevilni kolektiv pekarnice v Izoli kar 41 nadur za mesec avgust.

SEMINAR ZA ČLANE POTROŠNIŠKIH SVETOV

Naloge socialistične trgovine

(Nadaljevanje)

MANIPULACIJA Z BLAGOM

Po vrsti prodaje blaga ločimo stroke oziroma branže. Tako imamo trgovino z živili, s tekstilom, železnino, obutvijo in usnjem, moško, žensko in otroško konfekcijo, drogerijo z barvami in laki, usnjeno galanterijo, sadjem in zelenjavo, z delikatesami, suhomesnatimi izdelki, mesnice, mlekarne, pekarnice itd.

Začasne uzance (običaji) predvidevajo 63 strok. Po novem predlogu naj bi se to število povečalo na okrog 80. Glede na to je jasno, da se kvalificiran delavec v trgovini ne more zaposliti v poljubni stroki. Kvalificiran delavec v železninarski stroki mora poznati na primer na tisoče predmetov. Vedeti mora za izvor blaga, njegove lastnosti in uporabno vrednost predmeta, ki ga prodaja.

Tako znanje je potrebno vsem prodajalcem za vsako stroko. Druga važna stran je način ravnanja z blagom. Ni vseeno, ali namestimo dospelogo blago — recimo komplicirane instrumente v neprimerno, vlažno skladišče, ne da bi jih zavarovali pred vlago, ali jih namestimo v suhem prostoru na police, ali celo zavijemo v papir. To velja zlasti za živila. Včasih se nam pripeti, da ima olje, ki ga kupimo žark okus. To pove, da posoda, v kateri je bilo olje, ni bila čista. Zaradi vlage se mnogokrat pokvarijo moka, testenine itd. Kdor pozna delo v trgovini, bo naletel še na mnoge druge podobne primere, ki očitno govore o pomanjkanju znanja pri ravnanju z blagom.

Omenili še nismo delo, ki ga ima prodajalec ob prevzemanju blaga. Pri tem mora zlasti paziti na količino blaga, ki jo mora stehitati, zmeriti ali prešteti, kakovost blaga itd. Dalje, ali blago ustreza naročilu, ali je blago zavarovano pred okvaro, ali je prispelo v zdravem in celem stanju.

Na žalost večkrat slišimo od naših prodajalcev, češ, »tako blago so nam poslali« ali podobno. Ob tem se je treba vprašati, kaj je v takem primeru prodajalec storil.

O embalaranju ali zaobali, t. j. o pripravi blaga za prodajo, bi lahko napisali celo razpravo. Tehnični napredek v proizvodnji že dopušča najrazličnejše možnosti priprave blaga za tržišče oziroma za prodajo. Glavna skrb za embalažo je že v sami proizvodnji, vendar je tudi v trgovini važna, kako nam prodajalec zavije blago, da se obvaruje pred okvaro, nečistočo itd.

Od primerne ravnanja z blagom, zlasti vskladiščenja, velikokrat zavisi uspeh ali neuspeh trgovanja. Pokvarjenega blaga ni več mogoče prodati. Če se pokvari od 100 kg blaga le 5 kg, trgovina že izgubi ves bruto zaslužek. Če hoče to izgubo nadoknaditi, mora prodajno ceno povišati za ponovni zaslužek. Vse to seveda na račun potrošnika.

Praksa je dokazala, da se tudi ob najvestnejšem ravnanju z blagom nekaj tega uniči, raztrese, in podobno. Za te primere obstojajo norme, oziroma ob res skrbnem ravnanju dovoljeni kali o katerih smo že govorili.

Kakor je važna čistoča v skladiščih in prodajnih lokalih, pri prekladanju in razmeščanju blaga, tako važna je tudi vprašanje čistoče zaposlenih prodajalcev. Snažno oblečenih in čistih prodajalcev si želimo pač vsi potrošniki. Vendar imamo primere, da so njihove delovne obleke zamazane, lasje nepočesani, brada neobrita in roke — zamazane. Takšna malomarnost je lahko usodna (epidemije). Osebna higiena prodajalca je temeljni pogoj in del kulturne trgovine.

Okusno in smotno urejena trgovina zagotavlja že vnaprej dober del prodaje. Če je blago namenjeno za prodajo, je edino pravilno, da ga kupcem tako razvrstimo na najvidnejših mestih, da jih bo samo opozorilo, naj ga kupijo. Vseh predmetov seveda ne moremo tako razstaviti. V naših trgovinah pa se velikokrat dogaja, da je blago skrito in zaprto po raznih predalih, kupec pa se trenutno ne domisli, da bi potreboval še to ali ono. Blago ostane neprodano, kupec pa odide nezadovoljen.

Veliko prednost pri reklamirani prodaji so dosegla izložbena okna. Če v izložbeno okno ne damo predmetov, ki jih trgovina prodaja, je razumljivo, da ne bomo pritegnili in pozorili kupcev na nakup predmetov, ki so jim potrebni. Če je izložbeno

okno prazno in h temu morda še zaprašeno, je bolje, da ga nimamo. Naše izložbe niso vedno urejene po svojem namenu, t. j. ne pokažejo kupcem, kaj se vse v trgovini prodaja. Velikokrat vidimo v njih le nekaj predmetov, ki nam z raznimi drugimi okraski oznanjajo denimo prihod spomladi, jeseni, zime itd. To je že lepo, da nas opozarjajo na razne letne čase in s tem v zvezi na to, da rabimo nova oblačila, obutev itd. Vendar naj bi bilo v izložbenih oknih več blaga, ki naj vzbudi željo potrošnika do nakupa. Blago, razstavljeno v izložbi, mora biti označeno s prodajnimi cenami. To zahtevajo obstoječi zakonski predpisi.

INVENTURA

Prodajalne so obremenjene z vrednostjo po prodajnih cenah blaga. Predpisi zahtevajo, da se stanje zaloga vsake tri mesece pregleda. Popis blaga, t. j. ugotavljanje zaloga, imenujemo inventuro. Inventure so potrebne za ugotavljanje gospodarskega stanja podjetja ali trgovine; iz njih vidimo ali ustreza seštevek blaga na zalogi z vrednostjo prodanega blaga in prejeto vrednostjo blaga v določenem razdobju. Ob teh priložnostih se velikokrat ugotavljajo primanjkljaji, kar je lahko znak pomote pri prodaji, največkrat pa so posledica prisvajanja ali po nemarnosti uničenega blaga.

Popisi blaga se običajno opravijo v prostem času t. j. takrat, ko so trgovine zaprte. Negospodarsko je, če se to delo opravlja v času, ko bi morale biti trgovine odprte. Pri tem je lahko oškodovano podjetje, ker ne doseže planiranega prometa, ali potrošniki, ker si v tem času ne morejo nabaviti potrebnega blaga.

Delovni čas trgovin, t. j. čas, ko morajo biti trgovine odprte, predpisujejo po določilih Uredbe o trgovanju občinski ljudski odbori. Ti lahko dovolijo, da so trgovine en popoldan v tednu zaprte ne glede na to se lahko delavski sveti oziroma kolektivi po lastnem preudarku odločijo za to, da so njihove trgovine odprte tudi dlje, kakor predpiše pristojni občinski ljudski odbor.

Delovni čas, t. j. čas, ko trgovine morajo biti odprte, je v večini občin predpisan na 7 ur in pol dnevno, (deljeno, t. j. dopoldne in popoldne). Prav tako so občinski odbori odobrili, da smejo biti trgovine en dan v tednu popoldne zaprte. Praksa je uveljavila pristo popoldne ob četrtkih.

kultura-prosveta

S seje občinskega odbora SZDL v Kopru

Več pozornosti kulturno-prosvetnemu delu

Kakor so po vzpodbudi in s pomočjo OO SZDL to storili zadnje dni po vseh občinah našega okraja, so imeli prejšnjo soboto tudi koprski odborniki občinskega odbora SZDL kot prvo in glavno točko dnevnega reda kulturno-prosvetno problematiko.

MRTVILO NA TERENU IN PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE

Iz poročila odbornika Oskarja Venturinija smo dobili precej črna slika o neadekvatnosti naših prosvetnih društev in o mrtvilu na terenu. Največ življenja v koprski občini naj bi kazali trenutno v

OSNOVNA ŽARIŠČA IZOBRAŽEVANJA

V svoji letošnji široki iniciativi za poglobljeno množično kulturno-prosvetno izobraževanje v našem okraju je OO SZDL v sporazumu z Okrajnim svetom Svobod in kulturno-prosvetnih društev v Kopru sklenil, da v kratkem ustanovi tudi okrajni odbor Ljudske univerze. Le-ta naj bi usmerjal delo občinskih Ljudskih univerz, jim pomagal s predavatelji in preučeval probleme ter posebne potrebe posameznih krajev, ki naj bi jih zajelo delovanje Ljudskih univerz. Predvsem mora seveda sloneti to delo na občinskih odborih LU.

Če hočemo nujno potrebno in množično ljudsko izobraževanje postaviti na takšne temelje, da bo bolj kot doslej doseglo sleherni kraj v našem okraju, tedaj je predvsem potrebno, da se sedaj, še pred začetkom prave jesensko-zimske sezone, nemudoma okrepijo vsi občinski odbori LU. Ob političnem sodelovanju občinskega odbora SZDL naj občinski sveti Svobod in kulturno-prosvetnih društev sestavijo dovolj široke odbore LU, v katerih naj bodo poleg zastopnikov teh dveh osnovnih organizacij tudi predstavniki ostalih množičnih ter strokovnih organizacij. Te poslednje naj dajo v občinske odbore LU svoje predavatelje tako, da bodo zastopane vse veje družbene dejavnosti. V tem smislu so nekateri občinski odbori LU že pričeli s temeljitimi pripravami, kakor n. pr. v Postojni.

Za uspešno delo Ljudskih univerz bo dalje potrebno, da si njihovi občinski odbori vsak mesec za naslednji mesec sestavijo program svojih predavanj in prireditev, pri čemer naj sodelujejo prav vse organizacije v občini tako, da bo občinski odbor LU razen vloge organizatorja kulturno-prosvetnega izobraževanja lahko tudi koordiniral svoje delo z vsemi prireditvami ostalih organizacij, zlasti s predavanji, seminarji in tečajmi sindikatov ter zadrug.

Ljudske univerze morajo iti razen predavanj tudi na linijo ostalih oblik množičnega izobraževanja. Razen predavanj je treba pripraviti tudi razne tečaje, kmetijske, gospodinske, tečaje domačega in tujih jezikov itd. Osnovna značilnost vsakomesečnih programov občinskih odborov LU pa mora biti v tem, da bodo ti programi pestri in privlačni. Razen politično-ekonomskih predavanj, ki naj tvorijo jedro programa, razen poljudno-znanstvenih in drugih predavanj, je mogoče vključiti v program še vrsto drugih prireditev, ki so že doslej pokazale, da lahko ugodno vplivajo tudi na ostale prireditve LU, kjer si je ta pridobila dobro ime prav z razgibanim programom in — kar je posebno važno! — s točnim izpolnjevanjem tega programa. Če se namreč napovedano predavanje samo enkrat ponesreči, n. pr. z nenadno odsotnostjo predavatelja, bo drugič to slabo vplivalo na udeležbo. V smislu pestrosti programa bodo posamezne LU storile koristno delo, če angažirajo zanj najboljše strokovnjake (Nadaljevanje na 7. strani)

Marezigah in nekaj začetega v Šmarjah. Po mnenju tov. Venturinija nosijo del krivde za to kulturno mrtvilo tudi krajevni politični forumi, ki so prosvetno delo podcenjevali in niso dovolj pomagali društvenim odborom. Prav tako se ponekod premalo angažira naše učiteljstvo, za kar najdemo delno opravičilo v preobremenjenosti in pogostem premeščanju.

PROSVETNO DELO JE DEL NAŠE SOCIALISTIČNE GRADITVE

Prav pri primorskih ljudeh je želja po kulturnem udejstevovanju živa in velika, le pritegniti jih je treba znati in izkoristiti 12 kulturnih domov, ki jih imamo v koprski občini, da ne bi služili zgolj plesnim zabavam. Zavedati se moramo, da je kulturno-prosvetno delo važen faktor pri graditvi socializma in socialistične zavesti. Zato pritegnimo zlasti mladino. Brez dvoma pa bodo imela društva vedno več članov, če bodo delala, in se ne bo zgodilo, da bi od 20 društev delala le dva ali tri.

Predsednik občinskega odbora SZDL tov. Ivan Korošec je zagotovil, da bo v bodoče gledanje političnih forumov, v kolikor je bilo do zdaj napačno, na kulturno-prosvetno delo precej boljše. Vsi se zavedamo, da je tako udejstevovanje potrebno in da ustvarja dobre pogoje za pravilno razvijanje vseh socialističnih sil. Zato se bodo vse družbene in politične organizacije na terenu resno zavzele za poživitev dela v tej panogi. V ta namen bomo tudi imeli vedno več gmočnih sredstev, ker ne bo šlo več vse samo za izgradnjo, investicije in proizvodnjo. Važno pa je, da so ta sredstva pravilno razdeljena. Sistem nagrajevanja, včasih tudi po neobjektivnih kriterijih, ni vedno najboljši in morda bi bila pravilnejša oblika dotiranja, predvsem seveda društvom, ki delajo in so že pokazala tudi uspehe.

Začetek nove sezone GSP

V predsezoni je naše gledališče igralo dve uspešni komediji iz lanske sezone, in sicer Bréalove »Huzarje« in »Hopwoodov »Škandal«.

V sredo je bila v Kopru prva premiera v sezoni 1956-57. Ansambel Gledališča Slovenskega Primorja je uprizoril noviteto hrvatskega dramatika Aleksandra Marodića, dramo »Svetloba nad davnino«, ki obravnava košček koprške zgodovine ob koncu 18. stoletja. Pri uprizoritvi, ki jo je režiral Dino Radojevič iz Zagreba kot gost, je sodeloval ves ansambel GSP skupno z novo angažiranimi člani.

Na sliki vidimo avtorja Aleksandra Marodića in režiserja Dina Radojeviča v razgovoru pred starodavno koprsko Loggio.

V razpravo je posegel tudi predsednik okrajnega odbora SZDL tov. Albert Jakopič. Motto njegovega razpravljanja je bil:

VEČ POZORNOSTI KULturno-PROSVETNEMU DELU

To naj bo zdaj prvenstvena naloga naših političnih organizacij, je poudaril tov. Jakopič. Toda pri tem delu vedno iščemo in poudarjamo le umetniško plat, pozabljamo pa na izobraževalno, za katero je premalo zanimanja in vendar jo je v mnogih krajih, laže izvesti, če zaradi kadra. Če vzamemo naše prosvetno delo kot kompleks, potem bi bilo prečno gledanje in govorjenje o zamiranju. V dokaz le podatek med mnogimi: sezonska knjižnica ima 8000 knjig, med člani 2000 mladincev in 550 delavcev — v treh mesecih pa so se njene knjige obrnile dvakrat. In knjižnice so zelo važen faktor v našem izobraževalnem delu.

Pri volitvah novih odborov prosvetnih društev, je še priporočil tov. Jakopič, se je treba ogibati ozke, zapete in birokratske politike in izbrati ljudi, ki bodo delali s srcem, ljudi ki imajo za to delo moralne kvalifikacije in so sposobni.

SKLEPI KONFERENCE

Kar zadeva organizacijsko plat so odborniki sprejeli sklepe, da bodo občni zbori društev do 15. oktobra, še pred tem pa bodo imeli sestanke s krajevnimi predstavniki političnih in družbenih organizacij in z že obstoječimi odbori prosvetnih društev. Pri Svetu Zveze Svobod in prosvetnih društev naj bi bil nastavljen profesionalen in ustanovili bi tudi odbor Ljudske univerze, ki bi imela svoj predavateljski kader. Vsebin-

Slovenska gledališča v novi sezoni

Vsa naša poklicna in polpoklicna gledališča v Sloveniji so sredi največjega dela. Večina jih je že začela novo sezono, nekatera pa so tudi ponovila uspele predstave iz lanske sezone.

Na prvem mestu gre vsekakor omeniti Mestno gledališče v CELJU, kjer so že v tej sezoni naštetih in imeli kar dve premieri — Sofoklejevo »Antigono« in pet zabavnih, satiričnih enodejank A. P. Čehova pod skupnim naslovom »Stare ruske šale«.

Naše osrednje gledališke ustanove v LJUBLJANI se v glavnem šele pripravljajo. V predsezoni so igrali v DRAMI Agelroda »Sedem let skomin«, v OPERI Puccinijevo »Tosca«, v MESTNEM GLEDALIŠČU Svarčinovo »Tuje dete«, in EKSPERIMENTALNEM GLEDALIŠČU pa je gostovalo SNG iz Trsta z Begovičev dramo »Brez tretjega«. Kot uvod v letošnjo sezono, v kateri bomo proslavili 20-letnico rojstva dramatika in ustanovitelja slovenskega gledališča Antona Linhartarja, so uprizorili v Drami Cankarjeve »Hlapce«, s katerimi so dosegli letos v tujini veliko priznanje. Pravo sezono pa bodo otvorili v ljubljanski Drami s Cankarjevim »Pohujšanjem v dolini Šentflorjanski«, v Operi z Offenbachovimi »Hoffmanovimi pripovedkami«, Mestno gledališče pa bo uprizorilo dramo Alberta Camusa »Pravični ljudje« in sodobno komedijo »Perce«, kar sta napisala Barillet in Gredy. Eksperimentalno gledališče je že imelo premiero dela »Mož, žena in smrt« Andrija Rossina.

V MARIBORU so igrali v predsezoni Patričkovo »Vroč kri«, za oktober pa obeta Drama kar tri premiere: Shakespeareovo komedijo »Ukročena trmoglavka«, Delderfieldov »Visoki zid« in Fabrijev »Zapeljivca«. Mari-borska Opera je tudi obnovila lanskeletno uprizoritev Giodonove opere André Chenier, sezono pa bo otvorila z Mozartovo »Figarovo svatbo«.

V PTUJU je Mestno gledališče začelo novo sezono z Linhartov igr »Matiček se ženi«.

Na JESENICAH so igrali pred sezono Patričkovo »Vroč kri«, otvoritev sezone pa bo v oktobru.

Prešernovo gledališče v KRANJU je ob proslavi 20-letnice velike tekstilne stavke uprizorilo Cankarjeve »Hlapce«, zdaj pa pripravlja Linhartovega »Matička«. V predsezoni so igrali Skufičevo igr »Janko in Metka«.

ska stran sklepov pa je zajela organizacijo raznih koristnih tečajev za usposabljanje strokovnih vodij prosvetnega življenja.

Ob tej priložnosti so omenili tudi važno vlogo, ki jo ima pri izobrazbi naš tisk, pa je žal vse premalo razširjen. Zato je občinski odbor SZDL sprejel med svoje sklepe tudi široko akcijo za razširitev časopisja, zlasti lokalnega tednika »Slovenski Jadrani«.

Moški pevski zbor DPD Svoboda Koper

POZIVA

vse ljubitelje petja, ki so že kdaj sodelovali v pevskih zborih in mladince, ki imajo smisel za petje, naj pristopijo v članstvo.

Odbor

Gregorijanski samostan v Kopru, kjer je bilo shranjenih največ glagoljskih spomenikov. V zadnji številki smo pisali o izidu znanstvene študije Vjekoslava Stefanicia iz Zagreba »Glagoljši u Kopru god. 1467—1806«. Podatke za to študijo je dobil Stefanici med listinami koprškega arhiva.

Nove knjige in revije

JANEZ MATJASIČ: IZ ŽIVLJENJA NAJMANJSIH

Svet prazničevali težko primerjamo s svetom drugih, večjih živali. To so drobne živalice, v vsakdanjem življenju nevidne in zato tudi nezna-ne. Toda mnogo stvari na Zemlji je plod njihovega neumornega delovanja. Prazničevali nimajo nobenih podobnih organov, kot jih ima človek ali katerakoli druga velika žival — nimajo ne živčevja, ne naših čutil, ne kože, ne nog, ne pljuč, ne krvo-žilja in ne srca. In vendar kažejo ti enoceličarji podobne življenjske pojave kot druga živa bitja in celo podobne kot človek.

Ta najdobje svet, ki nas obdaja vsepovsod, nam opisuje v svoji knjigi Janez Matjašič, asistent slovenske Akademije znanosti in umetnosti. Knjigo je izdala založba Mladinska knjiga v svoji Knjižnici Priroda in ljudje. Predgovor je napisal prof. dr. Miroslav Zei.

NOVA OBZORJA, šte. 10

Iz vsebine: Tit Vidmar: Sedem debelih laži o Filipu (Konec), Anton Vodnik: Evridika, Pesem o krvniku, Večerni oblaki; Božidar Borko: Hermann Wendel; Jože Snoj: Oporoka, Večer med hišami; Tisoč rok; Herbert Grün: E-m-c; Dušan Mevlja: Napišnica; D. Stegu: Cankarjev svetovni nazor; Viktor Konjar: Leživa na nekem oddaljenem travniku, Popoldan nedo-živetelega dne; Janko Messner: Iz Prosjakove skodele.

OCENE IN POROČILA — Božidar Borko: Bratko Kreft — Portret; Stefan Barbarič: Boris Pahor — Mesto v zalivu; Kajetan Gantar: Polde Oblak — Simfoniji; Janko Glazer: Dr. Mate Ujevič — Gradja za bibliografiju jugoslovenske periodike, ZAPISKI — Sergej Vršič: Pomladanska razstava mariborske umetnosti, B. Rudolf: Ali dobre manire škodijo socializmu.

DOMAČE ANEKDOTE

Za kulisami našega gledališča

»Svetloba nad davnino«. Nekaj dni pred premiero. Na radiu smo sнемali glashbene efekte. Tedaj je skrivnostno izgini list s številkami plošč. Zdravko, ki je pripravil glashbeno opremo, je obupan. »Alo, gremo! Gašper, dajte novo ploščo!« Jasno, da ni bila prava. In spet novo, spet narobe, spet novo itd. ... Ura pa je bila — pol šestih zjutraj ...

Oder. Scena 12 — ječa. Bačko je privezan na nekakšno stilizirano mrežo, ki predstavlja ječo. Težki okovi na rokah in nogah. Pa vpraša šepetalka Marčeta: »Se vam ne zdi, da so presledki med »lajštami« preveliki? Saj Bačko lahko še uide!« »Ne morem«, pravi naš umetniški vodja, »ker bi potem moral plačati kazen za samovoljno izpreminjanje režiserjeve koncepcije!«

Prva glavna vaja. Maske, kostumi, scena — povsod nekaj škriplice. Za odrom ropot. Režiser, sicer pohlevna ovčica, tuli iz parterja, da smo v strahu za lestence: »Sunce Ti tvoje asistentsko! Tišilina! Drugače bo na odru takoj nekaj mrtvih! Hudiča, vse živce imam na nosu!« — No ja, čudna anatomsko porazdelitev!

Režiser Dino Radojevič iz Zagreba je silno simpatična oseba. Dovzeten je vsako šalo, a kadar nekaj ne gre, tuli in preklinja kot predvojni kaplar. Hip nato pa se že na vse grlo smeji. Je pa mož na mestu. Tako nekako 190 cm ga je v višino. Pa pravi ob neki priložnosti Marčeti, šepetalki: »No, kako je, debela? Ni mu ostala dolžna. Mala jezica mu je krepko zabrusila: »Jaz še vedno lahko shujšam, Vi pa ne boste nikoli manjši!«

Razpisali smo abnoma. Natakara Danilo iz Galeba opazuje našo oglasno desko pred Loggio. Pa vpraša nekega našega člana: »Halo, kaj dobe vaši abonenti tudi zajtrk?«

Stina

-Jak

Staršem ob 'Tednu otroka'

Če želimo otroku srečno bodočnost, moramo v središče njegove vzgoje postaviti družino in še posebej vpliv obeh roditeljev.

Otroku sta za zdrav razvoj potrebna oba, tako mati kot oče.

Otroci dobro uspevajo le v družinah, v katerih sta roditelja povezana v medsebojnem dajanju in prejemanju. Prav v dejstvu, da so družinski člani tako tesno in življenjsko povezani med seboj, je iskati odgovor na vprašanja, zakaj v družinah, kjer je razumevanje med možem in ženo slabo, peša tudi vzgoja otrok.

Pogosto govorimo o pomanjkljivo in slabo vzgojenih otrocih. Najraje se zgražamo nad šolo in družbo nasploh, češ da le-ta ne opravi dovolj dobro in učinkovito svojih vzgojnih dolžnosti. To je lahko v večji ali manjši meri tudi res, toda nikdar ne smemo pozabiti, da temelje dobre vzgoje polaga vendarle družina. Otrok preko družine vrašča v širšo družbeno skupnost, ona je v veliki meri odgovorna za to, kako bo otrok temu vprašanju kos. Moralni temelji so položeni že v času, preden začne otrok hoditi v šolo.

Otrokovega značaja in nje-

govih pogledov pa gotovo ne oblikuje samo družina in jih še celo ne izoblikuje do kraja, toda temelje položita vendarle oče in mati. Prav zaradi tega ne morejo biti starši v nobeni družbi, pa tudi ne v naši, razrešeni svojih roditeljskih in še posebej ne vzgojiteljskih dolžnosti. Naša družba jih pri tem delu samo bolj podpira, kot katera druga, jim nudi več pomoči, nikakor pa jih ne odvezuje teh dolžnosti. Mnenje da je odgovornost staršev za vzgojo otrok v naši družbi, ki bolj skrbi za vzgojo kot katera druga, manjša, je zmotno. Družbeni prispevek k vzgoji otrok je sicer dragocen, ne more pa nikdar polno nadomestiti vzgoje v družini.

Naš letošnji »Teden otroka« naj v vseh nas utrdi to misel! Naj bo vsem staršem vzpodbuda in prizadevanjih, ustvariti otrokom srečna otroška leta in jih vzgojiti v krepke, značajne ljudi.

(Po vzgojni reviji »Mladi svet«)

Gmotna pomoč skupnosti za vzdrževanje in vzgojo otrok v družini

V Knjižnici Zveze prijateljev mladine Slovenije v Ljubljani je ob »Tednu otroka« izšla brošura »SKRBIMO ZA ZDRAVJE NAŠIH OTRO IN MLADINE«. Objavljamo odlomek iz razprave tov. Marije Koš »Razvoj zaščite otrok«. V teh podatkih, prikazanih v najkrajših potezah, se zrealizirala načela novega humanizma, izpričanega v razmerju do otroka in skrb naše oblasti za socialno zaščito vseh otrok.

V prvem povojnem obdobju obnove je znašala pomoč države za vzdrževanje otrok v družini, ob zagotovljeni preskrbi otrok delavcev, uslužbencev in koristnikov pokojnin ter ob posredni pomoči druge vrste, kakor so na primer šolske kuhinje in letovišča, 175 din. To je bil razmeroma majhen znesek, toda z nadaljnjim urejanjem razmer v naši državi se je razvijala tudi ta oblika dežje zaščite in za njeno uresničevanje smo dajali iz splošnih družbenih skladov znatno večja gmotna sredstva. Leta 1949 smo uveljavili razne vrste pomoči za otroke v družini: podporo za opremo novorojenčka, podporo za izboljšanje prehrane matere in novorojenčka, denarni prispevek po progresivnem znesku po število otrok od 175 do 500 din.

Leta 1951 s prehodom sistema z jamčene preskrbe na preskrbo preko prostega trga smo morali neogibno revidirati to obliko dežje zaščite in tako smo leta 1951 uvedli enkratno pomoč v znesku 8.000 din za vsakega otroka določenih kategorij koristnikov in stalno mesečno doklado na otroka v znesku 3.000 din za vsakega otroka, ki ga koristnik te pravice vzdržuje. V izdatnih otroških dokladah se je zrealizirala skrb države, da bi ohranile, pa tudi izboljšale življenjski standard družine.

Leta 1954 je bilo izplačanih na račun otroških doklad 41.650.000 dinarjev.

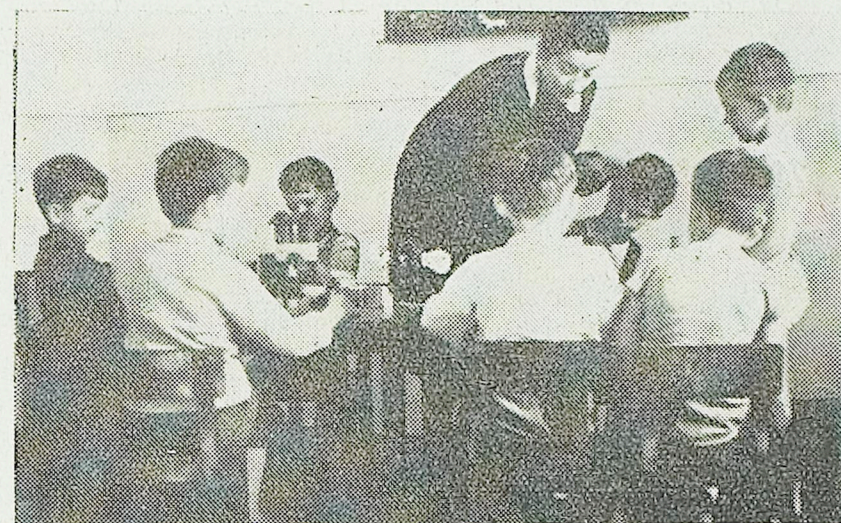
V splošni skrbi, ki jo posveča družbena skupnost otrokom, je zaščita zdravja mater in otrok na prvem mestu. Dobil smo več predpisov, katerih cilj je, da se omogoči zaposleni ženi, da rodi in vzgoji zdrav naraščaj. Ze zdaj je z določbami naših zakonov predvidena brezplačna pomoč vsem materam med nosečnostjo in porodom, brezplačna pomoč in zdravila za otroke do izpolnjenega tretjega le-

ta. Da pa bi lahko bila mati in otrok deležna pozitivnih določb naših zakonov, jima je treba približati zdravstveno službo.

Zaščita mater in otrok se uveljavlja pri nas preko:

a) dispanzerjev za žene, ki nudijo ženi profilaktično-terapevtsko pomoč med nosečnostjo, med porodom in po njem ter v primeru ginekoloških obolenj. V sestavi dispanzerjev za žene so posvetovalnice za noseče žene ter ginekološke ambulante in patronažna služba. Število teh ustanov od leta do leta

stvenih organov, ik jih je UNICEF odobril in ki jih podpira z opremo in zdravili. Boj proti otroškim nalezljivim boleznim, TBC, mikozi in trahomu smo začeli na širokem torišču, po dolgoročnem programu. Naj navedem podatke o množičnem cepljenju otrok proti tuberkulozi, da bomo videli, kako široko so posegle nekatere teh akcij. Od leta 1948, ko se je začela ta akcija, do leta 1954 je bilo pregledanih 6.537.100 otrok, ponovno pregledanih 1.336.533, cepljenih pa 2.870.153 in ponovno cepljenih 319.502. Po raznih programih UNICEF je dobila naša država do sredine leta 1954 pomoč v znesku 17.537.000 dolarjev, prespevek Jugoslavije k programu, ki se uresničujejo skupno, pa je znašal do konca 1953. leta 6 milijard 320.875.202 din.

Koprski otroški vrtec: v sončnih in lepo urejenih prostorih pod nadzorstvom skrbnih vzgojiteljic so naši malčki varno spravljani. Na sliki vidite junake »najstarejše« skupine (6 let), kako iznajdljivo zidajo velika poslopja iz živo-barvnih kock.

narašča — leta 1951 smo jih imeli 306, leta 1952 339, leta 1954 pa 343 proti 27 v letu 1939.

b) dečki dispanzerji nudijo profilaktično-terapevtsko pomoč otrokom do 7. leta, preko stalne patronažne službe pa zdravim in bolnim otrokom v roditeljskem domu. Tudi število teh ustanov stalno narašča. Leta 1951 smo imeli 115 dispanzerjev, leta 1952 127, leta 1953 132, vtem ko se je leta 1954 število dečkih dispanzerjev dvignilo na 140 proti 40 v letu 1939. Posvetovalnic za dojenčke, brez dispanzerske službe smo imeli 1954. leta 348 proti 35 leta 1939.

c) dispanzer za šolske otroke in mladino opravlja celotno dispanzersko službo za šolske otroke ter mladino in izvenšolsko mladino do 18. leta. Dispanzer ima: splošno ambulanto, zobno in druge specialistične ambulante in patronažne službe. Leta 1954 je delalo 135 šolskih dispanzerjev, leta 1939 pa 35.

Število vseh teh ustanov je še bolj naraslo leta 1955, kar je treba pripisati pomoči UNICEF za leto 1956. Izvršilni odbor UNICEF je odobril letos septembra nakup nadaljnjih 100 dispanzerjev za žene in otroke, 100 zdravstvenih postaj posvetovalnic za otroke, 60 dispanzerjev za šolske otroke in 20 zobnih ambulanz pri dispanzerjih za šolo-obvezne otroke.

Razen teh ustanov tam, kjer jih imamo, se zdaj čedalje pogosteje organizirajo tečaje in seminarje za matere s področja higiene, nege in prehrane otrok, osebe iz teh ustanov pa aktivno sodeluje na predavanjih, ki jih organizirajo razne družbene organizacije za izobrazbo ljudstva in pomoč materam, da pravilno negujejo in vzgajajo svoje otroke. Po podatkih letnika za 1955 smo imeli leta 1953 v okviru posvetovalnic za žene 1341 predavanj 40.588 poslušalcev, v okviru dečkih posvetovalnic pa je bilo 174 predavanj s 5666 poslušalci.

Število šolskih poliklinik je še zmerom majhno, tako da je komaj vsak četrti otrok zajet s kontrolo teh ustanov. V 120 ambulanzah je delalo 1953. leta 321 zdravnikov, 130 pripadnikov srednjega in 103 nižjega medicinskega osebja. Sistematičnih pregledov je bilo 336.768, prvih 672.354, ponovnih pa 423.925.

Medicinski program UNICEF je zajel dolgo vrsto akcij naših zdrav-

»TEDEN OTROKA« V DEKANIH

Za proslavo »Tedna otroka« smo se v Dekanih dobro pripravili. V tem tednu bomo priredili filmsko predstavo za otroke, prometni organi LM pa bodo imeli predavanja o cestnih nesrečah in predvajali film o prometu. Za uvod pa je šolski odbor sklical sestanek vseh staršev naše šole. Učiteljsvo je sestanek skrbno pripravilo. Tov. Lampe je imel referat, v katerem je naravno in preprosto obrazložil staršem, kako naj vzgajajo svoje otroke in poudaril, da bomo le s trdno povezanostjo med šolo in domom dvignili učne uspehe otrok.

Sestanek, ki je bil prvi v tem šolskem letu, je dobro uspel, udeležilo se ga je nad 50 staršev večinoma iz Dekanov, medtem ko ni bilo iz Skofij nikogar, kar je posebno žalostno, ker imamo z otroki iz Skofij posebne težave. Šola sama tega ne more rešiti.

Starši so na sestanku živahno razpravljali, dali več predlogov za delo v šoli in izrazili željo, da bi se večkrat sestali.

M. V.

Tudi ta slika je iz koprškega otroškega vrta. V skupini, katere del vidite na sliki, so otroci ckgrog petega leta starosti. Ko smo jih obiskali, so bili zaverovani in risanje. Vzgojiteljica jim je pri tem pomagala.

OB »TEDNU OTROKA«

Čimveč konkretne pomoči otrokom in družinam

V POSTOJNI

staršev, ki so zaposleni in ne morejo nuditi otrokom redne in zadovoljive prehrane.

V najkrajšem času bodo iz vrst aktivnih članic ženskih društev izvolili petčlanski upravni odbor, ki bo v sodelovanju s širšim posvetovalnim organom skrbel za redno delo kuhinje in zagotovil potrebna finančna sredstva. Jasno je, da minimalni prispevek 40 dinarjev za obrok ne more kriti vseh izdatkov.

Šolske in mlečne kuhinje so izredne vanzosti za napredek splošnega zdravstvenega stanja šolskih otrok, česar se je zavedal tudi naš koprski Zavod za socialno zavarovanje, ki je ustanovitev šolske kuhinje gmotno podprl. Za to mu gre vse priznanje. Z ustanovitvijo te kuhinje pa je tudi izpolnjen nov člen obširnega programa družbene skrbi in pomoči zaposleni materi. Izdatna in redna prehrana je najboljši pogoj za zdravje naših otrok in za njihov napredek v šoli.

B. Borovič

Razen otvoritve šolske kuhinje smo imeli v času »Tedna otroka« v Kopru še slavnostno akademijo v nedeljo zvečer v dvorani Gledališča Slovenskega Primorja. O programu Tedna in o naših nalogah je govoril ravnatelj učiteljskega doma Jože Valentinčič. Nastopila sta še člana GSP Igor Pelan in Janko Hočevar kot recitatorja in moški zbor DPD Svoboda pod vodstvom Ivana Ščeka.

V soboto in v nedeljo pa so v koprskem kinu »Soča« vrteli kratke risane filme za otroke.

V popoldne je bilo na igrišču tekmovalje mladih kolesarjev in druge zabavne igre. Na Titovem trgu pa so prvič nastopili mladi prometniki, člani prostovoljnega gasilskega društva v Postojni. Ti pionirji so se zahvalili za skrb, ki jo ima ljudska oblast za šolsko mladino.

Popoldne je bilo na igrišču tekmovalje mladih kolesarjev in druge zabavne igre. Na Titovem trgu pa so prvič nastopili mladi prometniki, člani prostovoljnega gasilskega društva v Postojni. Ti pionirji so se zahvalili za skrb, ki jo ima ljudska oblast za šolsko mladino.

V nedeljo, dopoldne in popoldne, so bile filmske predstave mladinskega filma »Ostržek«, ki si ga je ogledalo nad tisoč otrok iz Postojne in okoliških vasi.

Ština

SUROVI PARADIŽNIKI

Zrele paradižnike prerežemo čez polovico, izdoblamo iz njih peške, napolnimo z majonezo, ki ji pri- mešamo drobno zrezano zeleno solato ali papriko. Povrh potresemo sesekljanih drobnjak. Majonezo pripravimo iz dveh rumenjakov, ki ju solimo in med stalnim mešanjem nakapamo toliko olja, da se močno zgosti. Majonezo začnimo z gerčico, limoninim sokom in zrezano čebulo.

V ponedeljek je bila v Kopru svečana otvoritev šolske kuhinje v Pionirskem domu. Prisostvovali so ji predstavniki občine in osnovne šole, zastopnice ženskih društev in prizadevna upravna Pionirskega doma tov. Lasičeva. Predsednik Društva prijateljev mladine Leopold Cucek je spregovoril nekaj besed mladim abonentom, ki so prvič dobili kosilo v novi, lepo urejeni jedilnici.

Visoko število prijavljenih otrok (osemdeset) pričča, kako zelo je bila v Kopru potrebna šolska kuhinja. Vendar to število presega zmogljivost kuhinje, ki bo lahko sprejela le okrog 55 abonentov. Vodstvo bo upoštevalo predvsem prošnje tistih

Dvodielna obleka za jesen. Kot sprememba in dopolnilo lahko služi po mornarsko zavezana pentlja.

S KONFERENCE KOMUNISTOV TOVARNE »IRIS« V IZOLI

NA PRAVI POTI

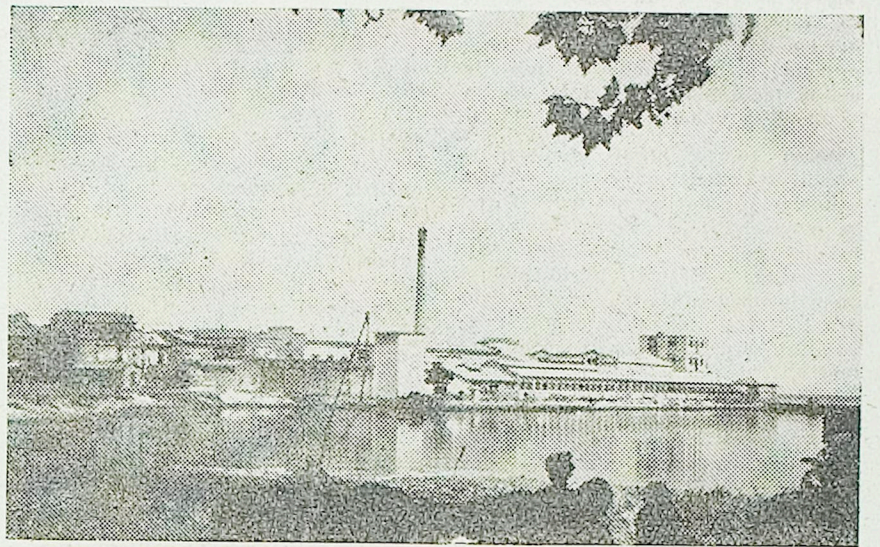
Nedeljske konference članov ZK v izolski tovarni za konzerviranje rib »Iris« (ex Ampelea) so se razen članov osnovne organizacije ZK v tem podjetju udeležili kot gosti še član CK ZKJ Tomo Brejč, predsednik OLO Koper Albin Duje, član OK ZKS Koper dr. Svetozar Polič, predsednik ObLO Izola Vičič in drugi.

Podjetje zaposluje skupaj 690 ljudi, članov ZK pa je od teh 42. Ta razmeroma majhna številka je objektivno pogojena zaradi sezonskega značaja dela v tovarni, saj se je v zadnjih dveh letih izmenjal skoraj celoten kolektiv, prav gotovo pa

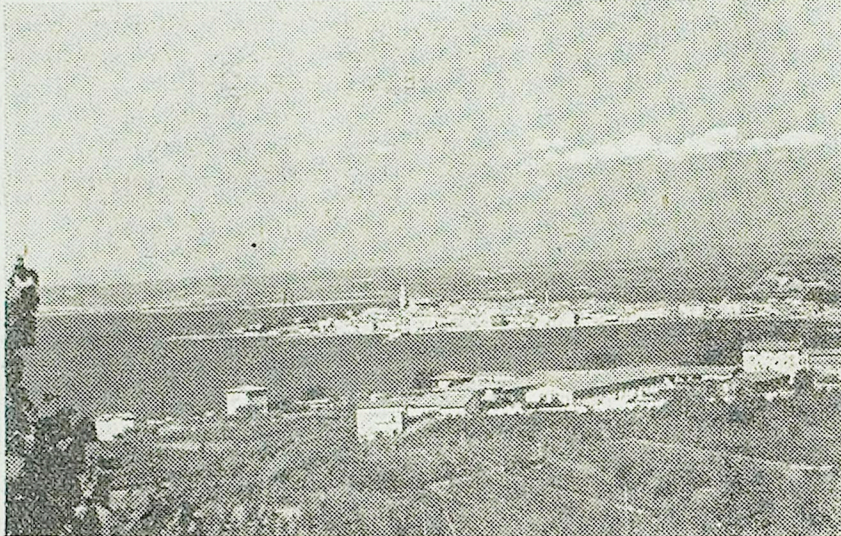
ne težave s priučevanjem novih in novih delavk. V tovarni so uvedli učinkovit proizvodni proces, uredili so plačni sistem, norme, finančna vprašanja, komercialne zveze, kadrovske politike itd. Za boljše in uspešnejše upravljanje je delavski svet ustanovil pomožne organe, to je razne komisije za posamezna področja tovarniške dejavnosti. Tako imajo personalno kadrovske komisije, ki skrbijo za pravilno porazdelitev delovne sile, sodelujejo pri sprejemanju in odpuščanju članov kolektiva in skrbijo za njihovo strokovno izobrazbo. Dalje imajo komisije za proizvodnjo, izkorišča-

polnjevala svojo nalogo kot ena izmed najmočnejših gospodarskih organizacij našega okraja. Član CK ZKJ Tomo Brejč je ob koncu poudaril, da je v teku poročanja in razprave dobil občutek dobre konference, da je vloga komunistov v podjetju vidna, končno pa je konferenci posredoval nekaj izkušenj in sorodne problematike v republiškem in zveznem merilu.

Na konferenci so izvolili nov sekretariat osnovne organizacije ZK, v katerega so prišli Viljem Bordon, Stojan Surina, Josip Škerlič, Franc Kranjc in Testen Valerija.

Pogled na tovarno »Ex Ampelea« v Izoli

Pogled na Izolo — središče naše industrije za predelavo rib, ki je pomembna panoga gospodarstva koprškega okraja. Tu sta dve veliki tovarni za konzerviranje rib: IRIS (Ex Ampelea) in Arrigoni. Skupaj zaposlujeta okrog poldrugi tisoč ljudi — največ mladih žena in deklet.

vs nekvificirana delovna sila, ki v proizvodnji tovarne prevladuje. Ta fluktuacija delovne sile je tudi vzrok, da se politično delo v tovarni ne more prav razviti, čeprav je treba priznati, da so politične organizacije z Zvezo komunistov na čelu tudi v tem pogledu storile precej in dosegle že kar vidne uspehe. Poseben problem glede na zaposlitev delovne sile v tovarni je v tem, da je večina nekvificirane delovne sile v tovarni mlade žene in dekleta iz bližnje in daljne okolice Izole, to se pravi, iz kmečkih domov. Glede na to nastajajo tudi vsi problemi, ki so pri nas že običajni in proti katerim se v interesu zvišanja storilnosti in povečanja proizvodnosti stalno borimo. Dejstvo je, da taka delavka ali delavec ne more izpolniti povsem svoje naloge, če celo pri delu v tovarni misli na to, kako in kdaj bo obdelal domačo gnojivo, pokosil travnik ali obral grozdje.

Kljub navedenim pomanjkljivostim in kljub temu, da so v tovarni zaposleni ljudje kar šestih različnih narodnosti, vendarle vlada v kolektivu sožitje. Splošni nivo izobrazbe je sicer nekoliko nizek glede na dejstvo, da je prav v tem pogledu še vedno nekoliko čutili posledice dolgoletne fašistične okupacije.

Politične organizacije v tovarni, prav tako pa tudi organi delavskega upravljanja, so imeli in imajo glede na to še prav posebne naloge. Iz poročila, ki ga je podal dosedanji sekretar Stojan Surina, je bilo razvidno, da je osnovna organizacija ZK v podjetju budno spremljala vso dejavnost tovarne, tako po njeni upravno razvojni poti kot tudi glede na njene proizvodne naloge. V poročilu je bilo morda nekoliko premalo omenjeno ideološko politično vzgojno delo ter posebej delo z ženami. Izredno bogati pa so rezultati, ki jih je organizacija ZK dosegla na področju utrjevanja in razvijanja proizvodnih nalog v tovarni. S tem v zvezi je treba omeniti plodno delo organov delavskega upravljanja. Tako je imel tovarniški delavski svet od decembra lani pa do zdaj 13 sej — torej najmanj po eno mesečno. Obravnaval je vso tovarniško problematiko, največ časa pa je posvetil prav proizvodnim nalogam. Dosegel je, da je zato ta tovarna kljub zastarelim strojem in napravam dosegla, da se je storilnost v podjetju povečala, čeprav ima tovarna stal-

nje kapacitet in racionalizacijo proizvodnje. Ta skrbi za boljše organizacijo dela. Finančna komisija nadzoruje rentabilnost proizvodnje, obravnava obračune in vso drugo finančno politiko podjetja. Nato je še komisija za norme in tarife, ki nadzoruje pravilnost nagrajevanja članov kolektiva, predlaga korekture norm in plač in skrbi za pravilno izvajanje premijskega pravilnika in vseh drugih ukrepov, ki so potrebni za pravilno stimulacijo delavcev.

Pomembno vlogo je v podjetju odigrala tudi sindikalna, manj mladinska organizacija. Precejšnjo skrb so posvetili politični in strokovni izobrazbi članov kolektiva, kar pa spričo zgoraj omenjenih težav na področju niso dosegli pomembnejših rezultatov.

V temeljiti razpravi na poročilo, v kateri so zlasti izčrpno obdelali proizvodna vprašanja v tovarni, kar je bil tudi glavni namen konference, so diskutanti pokazali zavidno politično zrelost. Sami so analizirali in označili vse šibke točke v svojem delu in nakazali naloge, ki jih bo treba v najbližji prihodnosti izvesti.

V razpravi so sodelovali tudi gosti dr. Polič, predsednik OLO Albin Duje, tov. Tomo Brejč in predsednik ObLO Izola tov. Vičič. Tovariša Polič in Duje sta pohvalila delo kolektiva in posebej partijske organizacije ter obljubila vso pomoč OZ ZKS in OLO Koper, da bo lahko tovarna tudi v bodoče iz-

Sardele se sušijo na soncu

rb

Po naših industrijskih podjetjih

BOJ ZA IZPOLNITEV PLANA

LIP Postojna ima svoj sedež nedaleč od železniške postaje. Razen tega obrata spadajo k temu podjetju še lesno-industrijski obrati v Beljskem, Ravniku, Koritnici in Podgradu. V vseh obratih je zaposlenih 379 delavcev in uslužbencev, to se pravi za 107 več, kakor lani v istem razdobju. Vprašanje je le, če je to povečanje delovne sile, zlasti ker gre za nekvificirane delavce, kljub povečanju in razširitvi proizvodnje, tudi upravičeno. Podjetje bi moralo vsekakor to temeljito proučiti in vso svojo gospodarsko politiko prilagoditi sklepom znanega posvetovanja o preosnovanju naše gospodarske politike, ki je bilo lansko leto pri tovarni Titu.

Pred dnevi je imel delavski svet svojo redno zasedanje. Iz poročila direktorja Maksa Kolarja je razvidno, da je bil proizvodni plan za letošnje leto v prvem polletju dosežen 54,7%, finančni plan pa je bil ostvarjen le 43%. Zaradi velikih dobav bukove hlodovine so namreč rezali les za zalogo, ker v prvih mesecih letošnjega leta po tem lesu skorajda ni bilo povpraševanja.

sa so izpolnili torej 53%. Proizvodnja hrastovega rezanega lesa je bila nizka predvsem zaradi tega, ker je bil znižan izvozni faktor za hrastov les, nastal je zastoj v prodaji in tako so obležale v skladiščih velike količine hrastove hlodovine. Medtem pa je bilo veliko povpraševanje po železniških pragovih in tako se je proizvodnja tega artikla povečala.

Zabojarna je dosegla v prvem polletju letošnjega leta le 37% plana. To je treba pripisati predvsem temu, da ta oddelek nima primerne skladišča — niti za surovine niti za izdelke, in ker so številna podjetja odpovedala sklenjene pogodbe zaradi slabe sadne

letine. V tem oddelku so začeli zato izdelovati ladijski pod., po katerem je sedaj večje povpraševanje.

Razpravljali so tudi o uvedbi norm. Nekateri se jih branijo, to pa iz povsem sebičnih razlogov. Grajali so lahko prepričljive nesreče, nediscipliniranost in sumljiva prekomerna obolenja. Razen tega so pa razpravljali tudi o nerednostih pri nekaterih kmetijskih zadrukah glede netočne dobave hlodovine. Ker to ovira proizvodnjo bo organiziral LIP Postojna direktno odkup hlodovine. Pri tem so kritiziral! KZ Planino, Postojno, Hrenovice in Hruševje.

»Ština«

Gospodarsko razstavišče v letu 1957

Sestavljen je že program sejmov in posebnih gospodarskih razstav, ki jih bo Gospodarsko razstavišče v Ljubljani priredilo prihodnje leto. Ze v mesecu marcu bo tradicionalni sejem tekstila in usnja. Naslednji mesec bo prav tako že tradicionalna IV. mednarodna razstava radia in telekomunikacij. Tej prireditvi bo v

mesecu maju sledil sejem prometnih sredstev, ki nam bo ob začetku turistične sezone osvetlil problem našega suhozemnega, vodnega in zračnega prometa.

Junija prihodnje leto bo v Ljubljani II. mednarodni sejem ambalaže, nakar bo mesec dni odmora, kajti prihodnje leto v juliju ni predvidena nobena gospodarska prireditve.

V mesecu avgustu bo na Gospodarskem razstavišču II. sejem jugoslovanskega izvoznega blaga, ki bo privabil zopet številne kupce. Temu sejmju bo v septembru mesecu sledil III. mednarodni vinski sejem, ki si je že prabil v Ljubljani svojo domovinsko pravico.

Kot zaključna gospodarska prireditve je v mesecu oktobru prihodnjega leta predvidena v Ljubljani velika kmetijska razstava, ki naj prikaže napredek našega kmetijstva v zadnjih dveh letih.

P. S.

Osnovna žarišča IZOBRAŽEVANJA

(Nadaljevanje s 5. strani)

Kovnjake raznih strok iz območja svoje občine, iz okrajnega ali republiškega središča. Skioptične slike, prikazovanje ozkotračnih ljudno-znanstvenih filmov, ustni časopisi naših novinarjev itd. — vse to so oblike kulturnoprometnega, dela, ki jih bodo iznajdljivi občinski odbori LU znali s pridom samo še popestriti.

V zvezi s programi občinskih odborov LU je priporočljivo, naj bodo vsa predavanja in druge prireditve čim bolj vezana na življensko problematiko posameznega kraja, pri čemer pa se ni treba orientirati samo na občinsko središče, saj je z izvedbo programa treba zajeti sleherni našo vas. Iz razprave po vsakem predavanju pa bodo občinski odbori LU lahko izluščili še vrsto problemov, ki zanimajo ljudi v določenem kraju — te probleme pa naj vključujejo nato v svoj nadaljnji program dela.

Občinski odbori Svobod naj dajejo Ljudskim univerzam glavne sugestije za delo v jesensko-zimski dobi, občinski odbori SZDL pa naj bdijo nad uspešnim izvajanjem vsakomesečnega programa Ljudske univerze, pri čemer bodo seveda tudi sami pomagali, kadar bo to potrebno.

S. S.

Novoizvoljeni delavski svet Lesno industrijskega podjetja v Postojni.

Medtem ko so plan rezanega jelovega lesa dosegli le za 40%, so plan rezanega bukovega lesa dosegli 84%, medtem ko so celotni plan izdelave železniških pragov že presegli za polnih 28%. Plan rezanega hrastovega lesa so dosegli le 4%. Celoletni načrt rezanega le-

Društvo za telesno vzgojo
Partizan Sežana
OTVORITEV TELOVADNEGA
DOMA
pod pokroviteljstvom tovariša
Zorana Poliča
V NEDELJO 7. OKTOBRA 1956
Sobota, 6. oktobra:
ob 20.00 Slavnostna akademija, pevski zbor in orkester Svobode
Nedelja, 7. oktobra:
ob 8.00 Skušnje za popoldanski nastop tekme v odbojki, balneanju, streljanju
ob 11.00 Koncert vojaške godbe iz Postojne na trgu
ob 13.30 Povorka
ob 14.00 Otvoritev telovadnega doma
ob 15.00 TELOVADNI NASTOP na igrišču ŠD Tabor. Proste vaje vseh oddelkov, vaje na orožju, igre pionirjev in cicibanov — Sodelujejo člani in članice republiške telovadne reprezentance. Po nastopu ljudsko rajanje.

Kako so iluzije in sanje drugačne od resnice. Od te nezaprane logike dejstev in zakonitosti, ki jih imenujemo življenje. Sanjarjenje je morda lepo, toda nič manj nevarno — zlasti za mladega človeka.

Bedni so in hkrati pomilovanja vredni ti mladeniči, ki si zaželi tujine in nje domnevnih dražesti, pa se potem vračajo domov razočarani in duševno strti. Vračajo se le tisti s čvrstim značajem, ki domovino začnejo ceniti šele na tujih tleh, drugi, slabiji, pa se ne morejo več dvigniti iz močvirja, ki se vanj vedno hitreje pogreza.

Da, vračajo se in ni jih malo. Te dni smo imeli priložnost seznaniti se s povratnikom — 25-letnim S. T., doma blizu Anhovega ob Soči. Pred temi dnevi, ki bi jih zdaj najraje pozabil, pa mu vedno znova napolnjuje glavo, je delal v anhovski cementarni in bil srečen zakonski mož in oče enega otroka. Obup zaradi manjših družinskih nesporazumov ga je 27. avgusta premagal in mladenič je mislil, da bo našel zdravilo v tujini. Blizu Nove Gorice je skupaj še z nekom prekoračil razmejitveno črto. Toda dogodki, ki so sledili, so ga prepričali, da v tujini ne bo našel utehe in zdravila za svoje težave.

Bilo je vse drugače, kot si je to zamišljal mladi mož. Na južni gorški železniški postaji ga je najprej

RAZOČARANI BEGUNEC PRIPOVEDUJE

Doma je najlepše...

zasišal neki policist v civilu ter mu zabičal, da mora pred posebno komisijo v begunskem taborišču v Vidmu na vsak način zadržati, da je politični begunec. Sledilo je zasliševanje na kvesturi. Tu ga je agent zasliševal najrazličnejše stvari in podrobnosti o vojaških zadevah in ga spet spomnil, da mora do konca odigrati svojo vlogo političnega begunca. »Svetoval« mu je tudi, če bo srečal kakšnega jugoslovanskega državljanca s propustnico za mali obmejni promet, naj ga nagovarja, da ostane v Italiji. »Saj razumete, mi tega neposredno ne moremo storiti«, je beguncu pojasnil kvesturin.

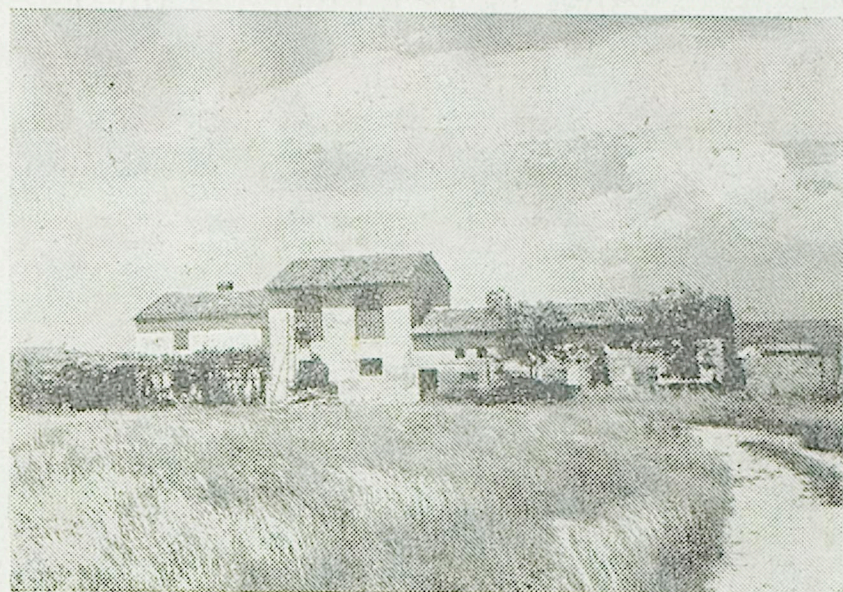
Sledilo je nekaj dni življenja v videmskem taborišču. Samo nekaj dni, toda dovolj, da je naš znanec spoznal temne strani taboriščnega življenja. Bil je večkrat lačen kot sit in kolikokrat se je mladenič spomnil na izdatno kosilo, ki ga je čakalo na domači mizi, ko se je vrnil z dela. Najrajši bi se zjokal, ko je včasih čakal na nezadosten obrok hrane tudi po tri ure.

Zraven lakote so ga spravljala v obup tudi nenčna nagovarjanja skupine plačanih emigrantov, naj vendar piše svojim domačim in prija-

teljem o tem, da je v Italiji dobil delo in našel lepše življenje. »Kaj še odlašajo, naj vendar čimprej pridejo za njimi, so grozeče silili vanj. Kazno je, da se v taborišču prepletajo niti najrazličnejših interesov obveščevalnih služb, ki jih družijo le skupno sovražstvo do Jugoslavije. Zlasti intenzivno propagando za dotok novih beguncev vodi neka klerikalna organizacija. Le-ta snubi tudi begunce za vpis v »vojsko kralja Petra, da bi bila slednja čim številnejša ter bi lahko čimprej osvobodila Jugoslavijo«.

S. T. ni imel več kaj premišljati. Hotel je proč od tega umazanega sveta, kjer je človek samo številka in člen v verigi njemu neznanih in tujih interesov. Zaželel si je spet videti domači kraj, objeti in se opravičiti svojim dragim in videti Sočo, ki je na jesen morda lepša kot kdajkoli.

M. D.

Reprodukcija umetniške slike? Morda na prvi pogled, je pa le fotografija kmečke domačije v neposredni bližini Kopra — poleg nove mehanične delavnice »Mercedes« na tako imenovani Bonifiki.

Foto R. Eradaškja

Člani ZB so razpravljali o upokojitvi

Razlaga in utemeljitev zakona o upokojitvah udeležencev NOB, ki sta jo podala na sestanku članov Zveze borcev v Izoli povabljenega predstavnika Zavoda za socialno zavarovanje v Kopru, je vzbudila živo zanimanje in živahno razpravljanje.

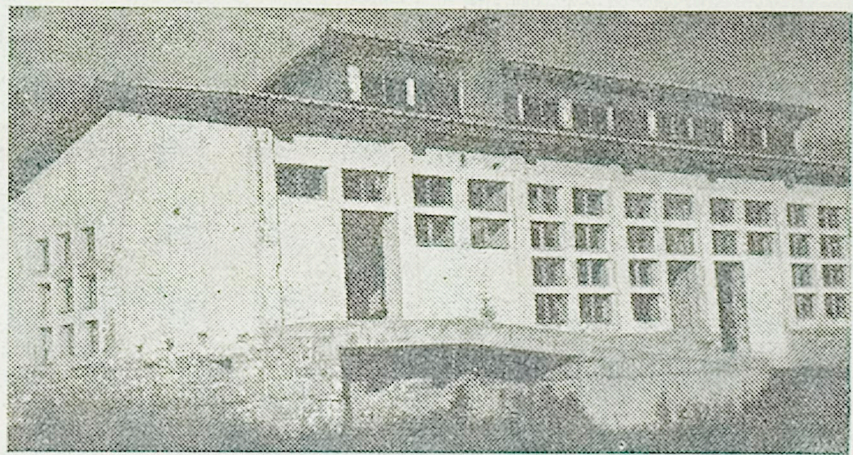
Udeleženci sestanka so želeli nekaj pojasnil predvsem v zvezi s posebnimi pogoji Primorske, kjer je bilo mnogo poznejših borcev NOB do razpada Italije v njenih vojaških edinicah po raznih deželah. Da bi se položaj teh borcev izenačil s položajem tistih, ki so z vstopom v NOB pred kapitulacijo, s 15. leti službe in 50. leti starosti izpolnili pogoje za upokojitve, so predlagali naj bi šli med te upravičence upokojitvenih ugodnosti tudi tiste Primorce, ki so se vključili v osvobodilno vojno do konca leta 1943. Nekateri bi radi podrobnejša pojasnila glede priznanja časa, ki so ga posamezniki prebili v vojni kot italijanski vojaki. Nadalje so menili nekateri člani ZB, da bi kazalo vskladiti položaj tistih, ki služijo kadrovski rok, s tistimi, ki so te službe kakorkoli oproščeni in se jim ta čas šteje v službene leta. Govorniki so obravnavali še upokojitvene pogoje vojnih invalidov in borcev od 1941 ter ostalih udeležencev NOB.

Temeljita pojasnila so ustvarila ugodno vzdušje sestanka (če izvzamemo pretirane zahteve posameznikov) in ponovno dokazala, da uživajo koristi najnaprednejšega socialnega zavarovanja najširši sloji našega prebivalstva.

Čik v vinu

Pred nedavnim je končala na Pivki z delom strokovna komisija Okrajne gostinske zbornice iz Kopra. Skoraj po vseh gostilnah je naletela na nered in na nezadovoljivo higijensko stanje. V tem pogledu prednjačita gostilni Margon v Trnju in Jereb na Kalu. Pri Jerebu na Kalu so našli v vinu celo ogorek cigarete, ki je pokvaril vino.

Zvonimir Zagar

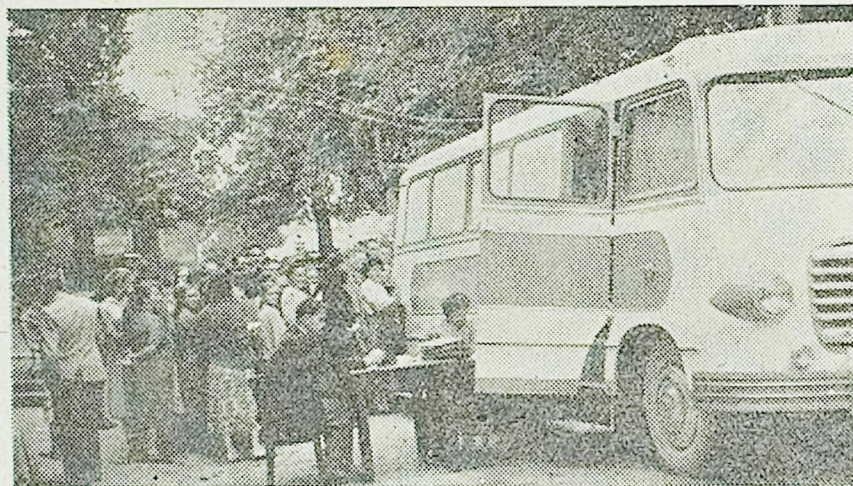

Nedokončano poslopje klavnice v Ilirski Bistrici. O problemu mestne klavnice v tem našem občinskem središču je bilo v našem listu govora v prejšnji številki. Ureditve tega poslopja bi bila za Ilirsko Bistrico in vso okolico velika pridobitev. Prej ali slej bo treba kritično stanje vsekakor popraviti in je občinski ljudski odbor temu vprašanju posvetil v zadnjem času že več razprav.

Vzorna organizacija

Fluorografska akcija, ki je bila v ilirsko-bistriški občini od 9. do 20. septembra, je presešla vsa pričakovanja. V desetih dneh so fluorografirali 9.580 ljudi, z drugimi besedami povedano — vse, ki so prišli za to v poštev, razen enega samega v Knežaku, ki se ni javil. Ekipi Inštituta za tuberkulozo iz Golnika, ki sta opravljali fluorografsko slikanje, sta izjavili, da nista na tako vzorno organizacijo naleteli nikjer. Za velik uspeh štejejo že to, da se je fluorografiranj udeležilo 95% ljudi, medtem ko je v ilirsko-bistriški občini izostal en sam.

Takšen uspeh so dosegli le z veliko požrtvovalnostjo, pozornostjo in s trudom. Zdravstveni delavci so imeli po vaseh predavanja o tuberkulozi in o pomenu te akcije. Ob tej priložnosti so prikazovali tudi poseben diafilm, v Ilirski Bistrici pa so pripravili dve zdravstveni razstavi o jetiki, njenem preprečevanju in o zdravljenju. Razen zdravstvenih delavcev imajo nemalo zaslug tudi ostali člani občinske komisije za fluorografiranje, predvsem tovariš Franc Gustinčič, referent za zdravstvo pri ObLO, ki je pravzaprav vodil vso akcijo v občini. o P. P.

Pripor iz zadnje fluorografske akcije v Ilirski Bistrici. Izmed vseh prebivalcev te občine, katerih je le malo manj kot 14.000, so bili razen gospoda kaplana v Knežaku prav vsi pregledani v tej veliki in vzorno organizirani zdravstveni akciji.

Skrb za materialno izboljšanje šol

Kljub letošnjim skromnim proračunskim sredstvom je občinskemu ljudskemu odboru v Divači uspelo izboljšati nekaj najnujnih materialnih pogojev krajevnim šolskim poslopijem. Tako so v Divači, Rodiku in Senožečah napeljali vodo, v osnovni šoli v Lokvi so popravili centralno ogrevanje učilnic, na šolskih zgradbah v Divači, Skocjanu, Rodiku in Lokvi pa so popravili tudi strehe. V vseh šolah divaške občine so prebelili učilnice, ponekod so tudi popravili hodnike in druge stranske prostore. Podobna obnovitvena dela še trajajo v Podgradu pri Vremah in na Barki. Razen tega so uredili še otroške vrtnice v Divači, Senožečah in Lokvi.

Še vedno pa je nerešeno vprašanje opreme šol z učili. Ker ponekod občutno primanjkuje najosnovnejših učil, so imenovali posebno komisijo pri občinskem svetu za šolstvo, prosveto in kulturo, ki bo proučila ta problem in sestavila ustrezni predlog. Pregledala bo stanje učil in inventarja ter skupno s komisijo za telesno vzgojo izdelala perspektivni načrt za izboljšanje pogojev za telesno-vzgojno delo.

-er

Naše lepo kopališče in letovišče Stranjan pri Piranu se je tudi skoraj že poslovilo od poletja, vendar pa bi hoteli nekateri kopalci — bolj redki sicer — le še pridržati toplo sonce čimdalje v lepe jesenske dni...

Udeleženci nedavne proslave obletnice ustanovitve Prvega primorskega partizanskega bataljona »Simona Gregorčiča« v Ozeljenu pri Novi Gorici.

Pisma uredništvu

Večkrat sem že pripravljal, da bi napisal kaj o gradnji ceste, ki bo vezala široko zaledje z našim morjem. Navsezadnje sem se k temu le pripravil. Resnici na ljubo hočem povedati nekaj svojih in soljudi mnenj.

Nam Kraševcem se kar dobro zdi, da se je našel mož, ki je s smelim načrtom potegnili traso, ki bo ublažila ovinke in se izognila naselij.

Z besedo »smelim« sem mislil namreč na tiste čase, ko so trasirali ceste vaški mogotci in se je moral inženir ozirati na vsako vejo, ki je visela ob cesti.

Le nekaj nam ne gre v račun — na cesto bo premalo dohodov. Marsikatera parcela bo ostala zaradi tega odrezana. Vrh tega moramo pa še pomisliti na zakone, ki veljajo za ceste prvega reda; tu bo velik avtomobilski promet in bo z govejo vprego skoraj nemogoče voziti po njej. Ljudje se upravičeno sprašujejo, s kom in kako bomo vozili. Nekateri, ki so bolj razgledani, pravijo, da bi bilo najbolje s helikopterji, vendar si pa naš kraški kmet kaj takega za sedaj še ne more privoščiti.

Vse lokalne ceste bi morale imeti prehode čez cesto ali pa pod njo. Kaže pa, da naši tehniki in pristojni organi nimajo na lokalne ceste kdo ve kako veliko razumevanje. Most, ki veže cesto iz Divače mimo pokopališča v Ležeče, bo za promet kaj slabo primeren. Marsikateri voznik, ki bo prišel pod ta most s težkim vozom, bo moral iti v Divače iskat priprego. Prehod bo pa skoraj onemogočen v času jesenskega deževja, saj se domala vsa voda iz Divače odtoka tja. Kod naj bi šli s pogrebom ob takem vremenu, je samo eno izmed perečih vprašanj. Tolažijo nas, da bodo zgradili odtočni kanal, vendar pa ta ne bo mogel še odstraniti vseh nevšečnosti.

Andrej Cerkvenc

Tovariš urednik!

V zadnji številki Vašega časopisa ste objavili članek pod naslovom: »Lepi kotički v Postojni«. Ostro je napisan, zdi se mi pa, da ne neutemeljeno. Se istega dne se je oglasil pri meni upravnik Zavoda za komunalno gospodarstvo Lado Zivic. Avtor omenjenega članka sem namreč

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · ŠAH

NOGOMET

NOVA GORICA SE VEDNO BREZ TOČKE

V četrtem kolu ljubljansko primorske nogometne lige so dosegli naslednje rezultate: Triglav — Grafičar 4:0 (1:0), Ilirija — Nova Gorica 2:1 (0:0), Slovan — Krim 0:2 (0:0), Mladost — Tržič 1:2 (1:1) in Branik — Izola 5:2 (0:0).

Novi Gorici tudi tokrat ni uspelo osvojiti točke, čeprav so igrali v Ljubljani borbena in poštvovalno. Zelo nenavaden potek pa je imela tekma v Novi Gorici med Branikom in Izolo. Gostje so bili prvi polčas in v začetku drugega

Zimski avtobusni voznik red

Svet za promet pri OLO Koper je razpravljal o predlogih zimskega voznega reda. V dosedanem delu je Svet osvojil dve načeli in sicer, da se voznik redi postavljajo tako, da so podvrženi čim manjšim izpremembam, da se zagotovi stalnost voznih redov in tako olajša orijentacijo potnikov. Drugo načelo je, z razpoložljivim voznim parkom zagotoviti čim pogostejše prometne zveze. Na teh dveh načelih slonijsjo spremembe, ki bodo stopile v veljavo 5. 10. 1956. Z ukinitvijo dveh dnevnih prog v smeri Ljubljana so nastale v povezavi Koprja s Piranom vrzeli, ki bodo izpolnjene z uvedbo novih prog na tej relaciji in z direktno povezavo Pirana in Skofije. Posebne pozornosti je bil deležen predlog nedeljskega voznega reda. Z ojačenjem malo-obmejnega prometa je nastala potreba močnejše povezave ob nedeljah med našimi obalnimi mesti in blokom na Skofijah, kakor tudi med Kopro in ostalimi obalnimi mesti, zlasti pa med Kopro in Izolo. S tem voznim redom bodo uvedene naslednje nove proge:

- OB DELAVNIKIH:**
- ob 8,00 iz Koprja v Piran
  - ob 9,30 iz Pirana v Koper
  - ob 10,15 iz Pirana preko Portoroža, Lucije in Koprja na blok Skofije s prihodom na blok ob 11,25 in odhodom z bloka ob 11,50 ter prihodom v Piran ob 12,50.
  - ob 14,10 iz Pirana v Koper
  - ob 15,40 iz Koprja v Piran
  - ob 16,30 iz Pirana na blok, s prihodom na blok 17,35 ter povratkom iz bloka ob 17,50 in prihodom v Piran ob 19,00.
  - ob 19,00 iz Pirana v Koper
  - ob 20,30 iz Koprja v Piran
- S temi dopolnitvami bo dosežena še boljše povezava na relaciji Koper—Piran kot je bila v poletni sezoni.
- Stalna nočna linija Koper—Izola bo zaradi premale frekvence ukinjena in bo obratovala le ob sobotah in nedeljah z odhodom iz Koprja ob 23,10 in povratkom iz Izole ob 23,20.
- OB NEDELJAH:**
- ob 7,45 iz Pirana preko Portoroža, Sv. Lucije in Koprja na blok Skofije, kamor prispe ob 8,50 in se vrača ob 9,10 s prihodom v Piran ob 10,20
  - odhod iz Pirana s prihodom na blok ob 14,35, povratkom z bloka ob 14,50 in prihodom v Piran ob 16,00
  - ob 18,05 iz Pirana, prihod na blok ob 19,10 odhod z bloka ob 19,20 in prihod v Piran ob 20,25.
- Z uvedbo teh treh prog bo dosežena boljše povezava Koprja in Pirana ter zadovoljeno potrebam potnikov v malo-obmejnem prometu.
- ob 9,00 bo uvedena nova progja iz Koprja v Piran z vzpostavivijo priključka na tržaški avtobus
  - ob 19,00 bo uvedena nova večerna zveza Pirana s Kopro,
  - ob 20,30 pa Koprja s Piranom s priključkom na avtobus iz Trsta.
- Na progi Koper—Izola bodo ob nedeljah uvedene naslednje nove proge:
- Iz Koprja ob 9,20, 13,00, 16,40, 18,00 iz Izole v Koper pa ob 10,00, 13,20, 16,50 in 18,15.
- V najkrajšem času bosta odprta tudi dve novi progi Koper—Gračišče—Graden in Koper—Boršt.

polčasa enakopraven nasprotnik, nato pa so nenadoma popustili in v eni minuti prejeli dva gola. Za visok poraz Izole pa je predvsem kriv nesiguren vratar.

Lestvica:

Triglav	4	3	1	0	15:4	7
Krim	4	3	1	0	12:4	7
Ilirija	4	3	1	0	8:3	7
Slovan	4	2	1	1	8:7	5
Tržič	4	2	0	2	9:9	4
Branik	4	2	0	2	11:13	4
Grafičar	4	1	1	2	6:11	3
Izola	4	1	0	3	10:17	2
Mladost	4	0	1	3	3:6	1
N. Gorica	4	0	0	4	6:14	0

V nedeljo se bodo srečala naslednja moštva: Triglav—Ilirija, Izola—Mladost, Krim—Branik, Grafičar—Slovan, Nova Gorica—Triglav.

ŠAH

DELNI USPHE PRIMORSKIH MOŠTEV NA PORTOROŠKEM FESTIVALU

Pretekli teden se je zaključila v Portorožu naša največja vsakoletna šahovska prireditev. Na njej se je zbralo nad 300 šahistov in šahistk iz vseh ljudskih republik. Prvo mesto v A grupi so osvojili Mariborčani pred ljubljansko Olimpijo, reprezentanco sarajevske univerze in ljubljanskim šahovskim klubom. V B skupini je zasedel prvo mesto Bjelovar, v C skupini Solidarnost iz Kamnika, v D skupini pa »Edo Blažek« iz Tesliča.

Primorska moštva so tekmovala v B, C in D skupini. Žal so bile te ekipe iz koprškega okraja (Koper, Izola, Portorož, Piran in Sežana), medtem ko goriški okraj sploh ni bil zastopan.

Prvo moštvo Koprja je zasedlo deseto mesto v B skupini, oziroma drugo mesto v tretji podskupini. Od Koprčanov smo pričakovali več, predvsem pa večjo borbenost in vzdržljivost, saj so se prav zaradi pomanjkanja teh lastnosti slabo plasirali.

V C skupini je zasedel Piran osmo mesto, kar je glede na kvaliteto igralcev zadovoljiv rezultat. V D skupini pa se je najbolje plasiral Sežana, ki je zasedla četrto mesto, zadovoljili pa so tudi Pirančani z osmim mestom in Izolani z devetim. Precej pa je razočaralo drugo moštvo Koprja, ki se je plasiralo šele na 13. mesto.

Na turnirju šahistk je zmagala Jocičeva iz Novega Sada, Štekarjeva iz Ajdovščine pa je zasedla

fretje mesto, kar predstavlja brez dvoma velik uspeh primorskega šaha.

Na turnirju moštrov in kandidatov je zmagal Bertok iz Zagreba pred Longerjem iz Ljubljane. Tretje mesto je zasedel Lešnik, ki je po mnenju strokovnjakov najbolje igral, ni pa mu bila naklonjena sreča. Med drugim je izgubil popolnoma dobljeno partijo z Bertokom.

HOKEJ NA KOTALKAH

NOVA GORICA DRŽAVNI PRVAK

Še dobro uro po zaključku letošnjega državnega prvenstva v hokeju na kotalkah, ki je bilo v Novi Gorici od 28. do 30. septembra, so igralci in gledalci nestrpno čakali na razglasitev letošnjega državnega prvaka. Odločilna tekma za prvo mesto med Puljem in Novo Gorico se je zaključila neodločeno 1:1 (0:0, 0:0, 1:1). Pulj pa je vložil protest, češ da je sodnik nepravilno dosodil kazenski strel, s katerim je Nova Gorica izenačila. Po krajši razpravi je tekmovalna komisija protest zavrnila, predsednik Zveze športov Slovenije Leopold Krese pa je izročil pokal letošnjemu državnemu prvaku — Novi Gorici.

Končna lestvica prvenstva je naslednja:

Nova Gorica	4	3	1	0	27:7	7
Pulj	4	2	2	0	22:12	6
Cement	4	2	1	1	25:16	5
Nova Gorica B	4	1	0	3	14:25	2
Olimpia	4	0	0	4	16:41	0

B moštvo Nove Gorice je igralo izven konkurence namesto Zagrebčanov, ki jim je Zveza prepovedala nastop, ker se niso udeležili republiškega prvenstva.

Zmaga Nove Gorice, ki je že druga po vrsti, je zaslužena. Goričani so bili tehnično najboljša ekipa in tudi najbolj poštvovalna. Cement, ki so ga smatrali za favorita, je nastopil s pomlajenim moštvom in dobro igral, vendar je po porazu z Novo Gorico nekoliko popustil. Solidno in tehnično dobro so igrali tudi Puljčani, medtem ko je ljubljanska Olimpia nastopila prvič in osvojila pokal mesta Nove Gorice kot najbolj borbena, poštvovalna in disciplinirana ekipa turnirja.

Tekmovanje si je ogledalo okrog 4.000 gledalcev.

B.

Objava

Društvo za telesno vzgojo »Partizan« Koper začne z redno vadbo vseh oddelkov s prvim oktobrom 1956. po sledečem razporedu:

Cicibani obeh spolov v ponedeljek in četrtek od 16.30 do 17.15. Ženska deca, ponedeljek in četrtek od 17.15 do 18.

Pionirke, ponedeljek in četrtek od 18. do 19.

Mladinke, ponedeljek in četrtek od 19. do 20.15.

Članice pa iste dneve od 20.15 do 21.30.

Moški oddelki imajo vadbo v torek in petek in sicer:

Moška deca od 17.30 do 18.15.

Pionirji od 18.15 do 19.15.

Mladinci od 19.15 do 20.15 in člani od 20.15 do 21.30.

Vpisovanje novih članov se vrši pri vednikih oddelkov v telovadnici na vadbenih urah.

Uprava TVD »Partizan« Koper

PRODAM popolnoma novo kuhinjsko opravo zaradi selitve po zelo ugodni ceni. Ulica Maksimilijana 5 — Piran.

DVOKOLESA od 7000 lir naprej in **MOTORNJA VOZILA** od 45.000 lir naprej dobite pri tvrdki **MARCON, Trst**, ulica Pietà št. 3. — Oglejte si naše zaloge!

VELEBLAGOVNICA »FELICE» Ulica Carducci 41, Trst, Velika izbira delovnih oblek, srajc, plenih suknjičev — hlač. Prvovrstno blago po najnižjih cenah v Trstu!

DVOKOLESA, MOTORNA KOLESA ter vse nadomestne dele po naročilu pošiljamo v vse kraje. Poseben popust za podjetja. **Cottur**, ulica Crispi 8 — Trst

MOTORCKE za dvokolesa, dvokolesa, ciklomotorje ter motorna kolesa pošiljamo po naročilu v vse kraje. Cene zelo ugodne. Pišite nam za informacije in naročila: **TASSAN**, ulica Udine 61. Trst.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju Bolnice v Izoli, zlasti primariju dr. Ivu Zidariču in zdravniku dr. Rafaelu Šabcu za trud in izkazano poštvovalnost pri težki operaciji in zdravljenju našega Daneta.

Družina Doltarjeva
Piran, Semič, Ljubljana in Koper

zdi potrebno opozoriti pristojne, da razširijo zavarovalnino tudi za ta primer, ker vse kaže, da bo stranišče ostalo na večne čase takšno kot je. Jaz sem nad njim že obupal...

Prejšnji teden sem stopil tudi v Smarje. Ze dolgo nisem bil tam. Zelo me je razveselilo, ko sem ugotovil, da skrbno gojijo in razvijajo narodne igre. Do... šete... mora, je odmevalo po krajevni gostilni, ko sem vstopil. Sprva sem mislil, da se kregajo, potem pa so mi pojasnili, da le igrajo nedolžno hazardno igrico moro, ki je sicer italijanskega porekla, pa je kljub temu poglata precej čvrste korenine tudi v tej naši ljubki vasi na Koprskem.

Zdaj pa še nekaj odgovorov na pisma. Iz Zazida mi pišejo, če kaj vem, kako stoji zadeva z njihovo občinsko pripadnostjo. Zdaj bi namreč spet radi pod Kozino in za to se prav tako borijo kot so se pred dobrim letom za Koper. Dragi moji, jaz ta hip nimam nobenih informacij. Če pa bi hotel biti na tekočem in spremljati vaše želje glede občinskih sprememb, bi moral imeti poseben urad, ki bi se ukvarjal samo s tem. Tega pa moje finančne zmožljivosti ne dopuščajo. Morda kdaj pozneje, saj boste v prihodnje gotovo spet želeli spremembe.

Delavci iz tovarne Topol v Ilirski Bistrici pa me sprašujejo, kaj je z njihovim dobičkom, češ da vsa Bistrica že govori o tem, koliko so razdelili, le sami še nič ne vedo. — Objavite čimprej vašo bilanco v Uradnem listu. Tako boste zavezali jezike.

In še iz Dolenj pri Jelšanah eno vprašanje. Radi bi vedeli, kaj je z načrti za vaš vodovod: — SE delajo. Lep pozdrav Vaš Vane

Radio KOPER

NEDELJA, 2. oktobra: 8,00 Od Jadrana do Triglava — 14,00 Glasba po željah — 15,15 Poročila — 15,20 Z mikrofonom po Primorski — 15,40 Odmevi pod Nanosom: Nastop vokalnega kvarteta z Vrhnike — vodi Jeršinovec.

PONEDELJEK, 8. oktobra: 7,15 Domače vesti — 7,25 Glasba za dobro jutro — 7,45 Kalendar — 13,30 Vesti in pregled tiska — 13,45 Pol ure ponedeljskih popevk — 14,15 Domače vesti — 14,20 Športni tednik — 14,30 Zabavna glasba, objave in reklame, 14,40 Pisan glasbeni mozaik.

TOREK, 9. oktobra: 7,15 Domače vesti — 7,25 Glasba za dobro jutro — 7,45 Kalendar — 13,30 Vesti in pregled tiska — 13,45 Tisoč in en takt... Pisan sporod solistične in orkestralne glasbe — 14,15 Domače vesti — 14,20 Naše gospodarstvo — 14,30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14,40 Jugoslovske narodne pesmi.

SREDA, 10. oktobra: 7,15 Domače vesti — 7,25 Glasba za dobro jutro — 7,45 Kalendar — 13,30 Vesti in pregled tiska — 13,45 Ritmi in peveci od tu in tam — 14,15 Domače vesti — 14,20 Kulturni dogodki na Primorskem — 14,30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14,40 Naši mladinski pevski zbori: Pojeta deklisli in mladinski zbor idrijske gimnazije. Dirigent: Makso Pirnik (snemano v Idriji 5. 4/56).

ČETRTEK, 11. oktobra: 7,15 Domače vesti — 7,25 Glasba za dobro jutro — 7,45 Kalendar — 13,30 Vesti in pregled tiska — 13,45 Naš operni četrtek — 14,15 Domače vesti — 14,20 Glasba po željah.

PETEK, 12. oktobra: 7,15 Domače vesti 7,25 Glasba za dobro jutro — 7,45 Kalendar — 13,30 Vesti in pregled tiska — 13,45 Ugani z nami, kaj je to? — 14,15 Domače vesti — 14,20 Zapiski našega reporterja — 14,30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14,40 Parada ritmov in popevk.

SOBOTA, 13. oktobra: 7,15 Domače vesti — 7,25 Glasba za dobro jutro — 7,45 Kalendar — 13,30 Kalendar in pregled tiska — 13,45 Za konec tedna: ritem — 14,15 Domače vesti — 14,20 Zivljenje ob našem morju — 14,30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14,40 Popevke iz jadranskih obal.

Kino

KOPER: 5., 6. in 7. oktobra ameriški film DAMA S KAMELIJAMI, 8. in 9. oktobra ameriški film MOZ Z REVOLVERJEM, 10. in 11. oktobra italijanski film DESET LJUBEZENSKIH PESMI.

IZOLA: 5. oktobra italijanski film MILJONARSKI NEAPELJ, 6. in 7. oktobra ameriški barvni film SASKACEVAN, 8. in 9. oktobra ameriški film DAMA S KAMELIJAMI, 10. oktobra jugoslovske film KLISURA, 11. oktobra jugoslovske film HANKA.

PIRAN: 5. oktobra ameriški barvni film DESTROY, 6. in 7. oktobra jugoslovske film HANKA, 8. in 9. oktobra ameriški film SASKACEVAN, 10. in 11. oktobra ameriški film DAMA S KAMELIJAMI.

SMARJE: 6. oktobra jugoslovske film KLISURA, 7. oktobra italijanski film DESET LJUBEZENSKIH PESMI, 10. oktobra ameriški film MOZ Z REVOLVERJEM.

DEKANI: 6. oktobra italijanski film DESET LJUBEZENSKIH PESMI, 7. oktobra ameriški barvni film LJUBIM MELVINA.

SKOPIJE: 6. oktobra francoski film PREPOVEDANI SAD, 7. oktobra jugoslovske film KLISURA, 10. oktobra jugoslovske film HANKA.

SEČOVLJE: 6. oktobra ameriški barvni film LJUBIM MELVINA, 7. oktobra francoski film PREPOVEDANI SAD, 11. oktobra jugoslovske film KLISURA.

»LJUĐSKA KNJIŽNICA« V KOPRU

sporoča svojim cenjenim izposojevalcem, da bo od 3. oktobra dalje poslovala zanje vsak dan od 10. do 11. in od 14. do 17. ure.

NOVO ŠPORTNO IGRISČE V IDRIJI

V nedeljo je bila v Idriji svečana otvoritev novega športnega igrišča. Zgradili so ga s pomočjo delovnih kolektivov in okrajne zveze TVD Partizan. Največje priznanje pa gre predsedniku TVD Partizan v Idriji Denisu Primožiču, ki je delu na igrišču posvetil ves svoj prosti čas. Igrišče je na prostoru 130 kvadratnih metrov in je eno najlepših na Primorskem.

Ob otvoritvi je nastopilo članstvo Partizana na orodju, v lahki atletiki in odbojki.

Morda se še spominjate, da sem se pred tedni obregnil ob triglavsko godbo, verjetno pa to ste že pozabili. No, vidite, oni pa niso. Prav te dni so mi poslali čedno pisemce, v katerem mi najprej odrekajo kompetence na glasbenem področju in zahtevajo, da se opravičim, ker sicer... Pa kaj bi vas s tem moril. Važno je, da je bilo temu pismu priloženo še eno pisemce z naslednjo vsebino: »Hotel Triglav, Koper, telefon 16. Stev. 420/2.

ORKESTER »Kunstelj Jože« Ljubljana

Z ozirom na neupravičeno kritiko v lokalnem časopisu koprškega okraja »Slov. Jadran« glede Vašega orkestra vam sporočamo, da isto smatrate za neutemeljeno. Od strani domačih, kakor tudi tujih gostov je bilo splošno mnenje zelo dobro, kar so vam že osebno priznali z aplavzi. Vestransko je bilo zadovoljstvo tudi s strani uprave podjetja, zato se vam za Vaše sodelovanje ponovno zahvaljujemo in se vam priporočamo za bodočo sezono. S tovariškimi pozdravi! Za, itd...

Vidite torej, kaj pravi merodajna kritika o godbi, ki sem jo jaz drugače ocenil. Sem ga pač polomil. Zdaj je tudi meni jasno, da je bila godba dobra, če to trdijo tako priznani strokovnjaki te umetnosti. Zato mi je žal, ker sem inkriminiranega večera pred omenjeno godbo z druž-

bo precej prefinjenega okusa pobegnili s hotelskega vrta, kriva pa je tudi uprava hotela, ker nas ni že prej prepričala, da je godba v resnici dobra. Drugače bi bil prav gotovo zdržal do konca, ker sem dovolj vztrajen in potrpežljiv že po naravi. Iz zaupnih in dobro informiranih krogov sem zvedel, da OLO Koper išče nekaj dobro razvitih borilcev (prednost imajo boksarji težke kategorije), da bi z njimi okrepil trgovinsko inšpekcijo in zaščitil njene člane. To bi bila nekakšna telesna straža, ki bi krotila vročehrvne prizadete stranke. Tako se morda le ne bo več ponovilo, da neki direktor poskuša fizično obračunati z inšpektorjem, kot je pretekli teden to naredil direktor trgovskega podjetja Klas kar v gostinskem lokalu sredi Koprja.

Kot veste, so vsi potniki na avtobusih in drugih javnih prevoznih sredstvih zavarovani za primer nezgode. To je koristen ukrep, saj se res peljete z užitkom, ko veste, da vam bo DOZ plačal glavo, če jo slučajno zgubite ob takšni priložnosti. Jaz bi pa rad vedel, če zavarovalnina vključuje in upošteva tudi nevarnost, da se potnik utopi v prostorih neke prometne ustanove, ki sicer nima neposredne zveze s pomorskim ali rečnim prometom. To se namreč lahko potniku primeri v stranišču koprške avtobusne postaje. Zato se mi

Klonil je še eden med najvišjimi vrhovi na svetu. Pred kratkim je mešana sovjetsko-kitajska ekspedicija osvojila 7546 metrov visok vrh Mus-Tagh-Ata v zahodnem Pamiru in na njem razvila sovjetsko in kitajsko zastavo. Na ta vrh doslej še ni stopila človeška noga, čeprav so že razne odprave poskušale, da bi ga osvojile. Zadnji ponesrečeni poskus je naredil angleški alpinist Shipton 1947. leta.

Kaj bo s kitom Williem

Pred dnevi se je pojavil v angleškem pristanišču Washu dobrih deset metrov dolg kit. Ogledal si je pristanišče, nato pa zaplaval v reko Neno, ki se tu zliva v morje. Nič hudega sluteč je rinil po reki navzgor več kilometrov daleč. Reka je postajala vse ožja in ožja. Vendar se je prvič nekako znašel in obrnil. Pri tem je podrl lesen most, ki se je ob udarcu kitovega repa dobesedno razletel v trske. Toda s tem kitove težave še zdaleč niso bile končane. Ko je namreč spet priplaval do ustja reke, je bila oseka in kit ni mogel v morje. Namesto, da bi počakal, pa se je

spet obrnil in zaplaval po reki navzdol še nekaj kilometrov dlje kot prvič. Tam pa je reka tako ozka, da se kit sploh ne more več obrniti. Angleži se sprašujejo kaj naj naredijo z njim. Mnenja so deljena. Medtem ko jih je nekaj za to, da Willija — tako so dali kitu ime, eno-

stavno ubijejo in izvedejo iz reke, je društvo za zaščito živali vzelo kita pod svoje okrilje in zahtevalo, naj se Williju omogoči vrnitev v morje. Vprašanje je samo, kako to narediti. Medtem ko si Angleži prizadevajo da bi našli rešitev, Willi trdoglavo prodira naprej po reki in je zdaj že blizu 20 kilometrov oddaljen od morske obale. Ves promet po reki je ustavljen.

NATANČNOST

Večja skupina obiskovalcev si z zanimanjem ogleduje razne muzejske znamenitosti. Ustavijo se pred okostnjakom velikega jamskega medveda in muzejski spremljevalec pojasnjuje: »Ta okostnjak je star točno 180.001 leto in devet mesecev.«

»Kako pa ste ugotovili tako natančno, se začudi eden od obiskovalcev.«

»O, nič lažjega. Ko so izkopali okostnjak so znanstveniki ugotovili, da je star 180.000 let. Od takrat pa je preteklo leto in devet mesecev.«

Okrogla strela

Okrogla strela je skrivnosten pojav o katerem vemo zelo malo, čeprav se je posrečilo ujeti več takih strel na fotografsko ploščo. Najtežje je, da vsaj na videz ni pri tem pojavu nobene zakonitosti. Strela — bleščeča krogla — lahko priplava iz oblakov in včasih

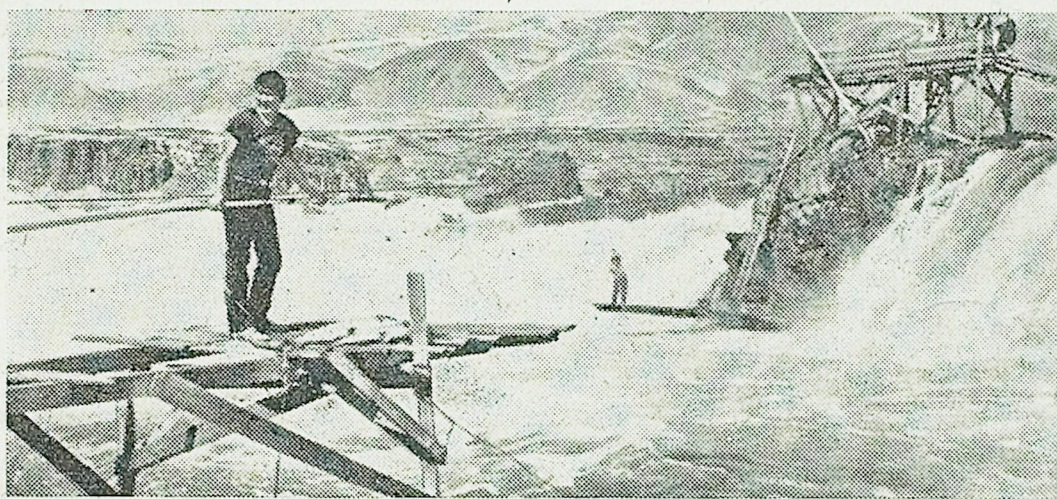
neslišno izgine v zemljo. Včasih pa se s strahovitim pokom razleti. Zanj ni nobenih ovir. Giblje se po vodi, ne zaustavijo jo nobeni zidovi, ne drevesa, ničesar. Včasih gre mimo človeka ali drugega živega bitja in mu ničesar ne prizadene, drugič ga na mestu seže. Bolj ko si znanstveniki z njo belijo glave, več preglaVIC jim dela, saj ima vsaka svoje posebnosti, vsaka si izmisli kaj novega in nemogočega.

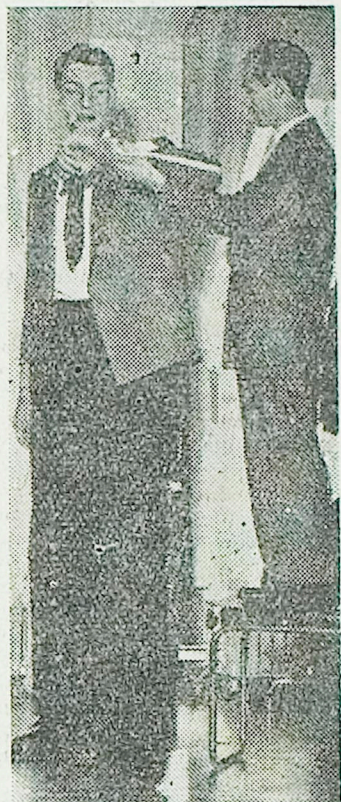
Neki ameriški farmer se je pojavil lepega dne v New Yorku z udomačeno levino. Vodil jo je s seboj po mestnih ulicah na tenki verižici kot psička. Pri kosilu je sedela z njim za mizo, na sliki pa vidite zver, ko spi s farmerjevim sinom. Sprehod po mestu se je sicer zaključil s posegom policije, ker je levom prepovedano hoditi po New Yorku, zato pa so se televizijske družbe kar steple za naklonjenost miroljubne levine, ki bo odslej »nastopala« na televizijskem ekranu in prinašala svojemu lastniku čedne dohodke.

Mnogokrat se zgodi, da nekoga pokličemo po telefonu, pa ga ni doma. To odslej ne bo več problem. Tako pravijo nemški konstruktorji. Izdelali so namreč pripravo, ki ji lahko naročimo, kaj bi radi povedali lastniku telefona. Aparat pa nam tudi pove, kje je lastnik telefona in kdaj se vrne. Seveda le, če ji je ta prej »naročil«, naj odgovarja.

V norveških šolah je po učnem načrtu obvezno tudi plavanje. Ker pa bi bilo zaradi velikih stroškov nemogoče, da bi v vsaki šoli zgradili bazen, so si praktični Norvežani izmislili posebne kopalne kadi iz nepremočljivega platna, s katerimi so opremili svoje šole. Novi pripomoček se je izvrstno obnesel, saj omogoča tisočim norveških otrok, da se naučijo plavanja pod strokovnim vodstvom učiteljev.

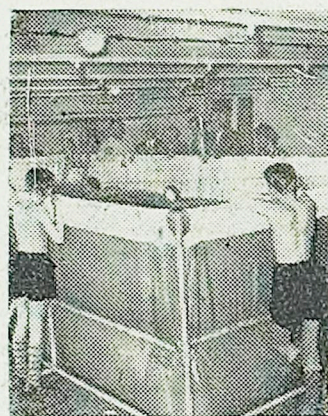
Ko so Evropejci osvojili Ameriko, je začelo domorodno prebivalstvo strahovito izumirati. Zaradi tega so, da bi preprečili popolno iztrebljenje Indijancev, uredili v ZDA in Kanadi tako imenovane rezervate, kjer so rdečkožci še naprej mirno živeli po svojih zakonih in običajih. Zdaj pa pravijo, da to ni več potrebno, ker so se Indijanci že znašli in prilagodili novemu načinu življenja; tako ti rezervati izginjajo drug za drugim. Na naši sliki: Indijanci pri ribolovu v enem med poslednjimi rezervati na dan pred ukinitvijo.

Nenavadno visoki ljudje imajo svoje križe in težave, ki jih navadni smrtniki ne poznamo. Najvišji Nемеc Heinz Kleinau je naslovil na parlament prošnjo v kateri je naštel 200 največjih težav, ki jih ima v življenju zaradi svojega dolgega telesa. Meri namreč kar 2,24 m. Med njegovimi težavami navaja, da ne more nikjer najti prenočišča, da mora potrošiti neprimerno več za obleko in obutev itd. Na podlagi tega naj bi parlament zagotovil posebne doklade k plačam vsem nadnormalno visokim Nemcem.

MOST ČEZ GIBALTAR

Začele so se priprave za zgraditev največjega mostu na svetu. To bo 14 kilometrov dolg most čez Gibaltarsko ožino. Povezoval bo torej Evropo z Afriko, celine, ki ju sedaj loči morje. Kolos bo visel na 14 opornikih visoko nad morjem, tako da ne bo oviral pomorskega prometa skozi ta važna vrata. Širok bo trideset metrov. Po njem bo speljana avtomobilska cesta, pešpot in dvotirna železnica.

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

POSLOVENIL RADO BORDON

»Odprti steklenico! Prinesi kozarec! Spij tole, fantek! Kako je s tvojo ubogo glavo? Pogledal sem tvoj bolniški list. Nimaš frakture. Tisti major na prvem previjališču je pravi mesar. Če bi te jaz imel v rokah, ti ne bi bil povzročil bolečin. Jaz sploh nikoli nikomur ne delam bolečin. Vem namreč, kako je treba ravnati. Vsak dan se učim, da bi delal čim boljše in spretnije. Moraš mi oprostiti, ker toliko govorim. Zelo me gane, ko te vidim tako hudo ranjenega. Na, spiuj tole! Dobro je. Stane petnajst lir. Moralo bi biti dobro. »Petero zvezd«. Ko pojdem od tod, bom poiskal tistega Angleža, da ti preskrbi angleško medaljo.«

»Saj jih ne dajejo kar tako.«

»Ti si tako skromen. Poslal bom zveznega oficirja. Ta že ve, kako je treba ravnati z Angleži.«

»Si kaj videl Miss Barkley?«

»Pripeljal jo bom sem. Zdaj pojdem in jo pripeljem sem.«

»Nikar ne hodi,« sem rekel. »Pripoveduj mi kaj o Gorici! Kako je kaj z dekletji?«

»Nobenih deklet ni. Že dva tedna jih niso menjali. Ne zahajam več tja. Prav grozno je. To niso dekleta, marveč stari sobojevniki.«

»Sploh ne zahajaš več tja?«

»Včasih grem samo pogledat, če je kaj novega. Ustavim se na hodniku. Vse sprašuje po tebi. To je prava nesreča, da ostanem tako dolgo, dokler ti ne postanejo prijateljice.«

»Morda dekletom ni več od tega, da bi hodile na fronto.«

»Seveda bi hotele priti. Saj imajo na razpolago cel kup

deklet. Kriva je samo slaba administracija. Držijo jih pač v zadovoljstvo zabušantov v pozadju.«

»Ubogi Rinaldi,« sem rekel. »Čisto sam na fronti in brez novih deklet.«

Rinaldi si je nalil še en kozarec konjaka.

»Mislim, da ti tole ne bo škodovalo, fantek. Kar spiuj!« Spil sem konjak, in ko je tekel skozme, sem čutil toploto.

Rinaldi je nalil še en kozarec. Potem je postal mirnejši. Dvignil je kozarec.

»Na tvoje junaške rane! Na srebrno medaljo! Povej mi, fantek, kaj te nič ne vznemirja, ko ležiš takole ves čas v tej vročini?«

»Včasih pač.«

»Ne morem si predstavljati, da bi takole ležal. Znorel bi.«

»Saj si že nor.«

»Rad bi videl, da se vrneš. Nikogar ni, ki bi se ponoči vračal s pustolovščin. Nikogar ni, da bi se malo pošalil z njim. Nikogar ni, da bi mi posojal denar. Nobenega pobratima ne sobnega tovariša ni. Zakaj si se ranil?«

»Lahko se šališ s kaplanom.«

»Ah, tisti kaplan! Saj se ne šalim z njim jaz. To počne kapetan. Jaz ga imam kar rad. Če že moramo imeti kaplana, naj ostane kar pri tem. Prišel te bo obiskat. Pripravlja se na veliko.«

»Rad ga imam.«

»O, vedel sem to. Včasih mi prihaja na misel, da sta si vidva nekoliko tako... Saj veš, kako.«

»Ne, tega ne misliš.«

»Da, včasih mislim. Nekoliko tako, kakor jih je precelj v prvem regimentu brigade Ancona.«

»Pojdi k vragu!«

Vstal je in si nataknil rokavice.

»Oh, rad te dražim, fantek. Ti in tvoj kaplan in tvoje angleško deklet, pod kožo pa ste prav takšni kot jaz.«

»Ne, jaz nisem.«

»Seveda si. Pravzaprav si Italijan. Sam ogenj in dim te je, znotraj pa nič. Ti se samo delaš, da si Američan. Brata sva in imava se rada.«

»Bodi dober, medtem ko ni mene,« sem rekel.

»Poslal ti bom Miss Barkley. Bolje je, da me ni zraven, ko si z njo. Ti si čistejši in slajši.«

»Ah, vrag te nosi!«

»Pošljem ti jo. Tvojo lepo, hladno boginjo. Angleško boginjo. Moj bog, kaj naj počne človek s takšno ženo, če ne da jo obožuje. Čemu naj bo sicer sploh angleška žena?«

»Ti si umazan in čekav bedak.«

»Kaj sem?«

»Bedast domišljavec.«

»Domišljavec! Ti pa imaš nadut obraz kot... Ti si...«

»Ti si bedak. Neumnež.« Videl sem, da ga je to zbudilo, zato sem nadaljeval. »Neizobražen. Neizkušen, bedast zaradi pomanjkanja izkušenj.«

»Zares? Poslušaj me, ti in tvoje blage žene. Tvoje boginje. Samo ena razlika je v tem, če vzameš deklet, ki je bila vselej dobra, in žensko. Z dekletom je mučno. To je vse, kar vem.« Tlesknil je z rokavico po postelji. »In nikoli ne veš, ali bo dekletu to res všeč.«

»Nikar se ne jezi!«

»Ne jezim se. To ti pravim, fantek, samo v tvojo korist. Da ne zaideš v težave.«

»Ni nobene druge razlike?«

»Ne. Toda milijoni tepcev, kakršni si ti, ne vedo tega.«

»In ti si bil tako prijazen, da si mi to povedal.«

»Nikar se ne pripravaj, fantek. Preveč te imam rad. Toda nikar se ne delaj tepčka.«

»Ne bom. Pameten bom, kot si ti.«

»Nikar se ne jezi, fantek. Smej se! Pij nekoliko! Zdaj moram zares oditi.«

»Ti si dober, zvest tovariš.«

»No, vidiš. Pod kožo sva oba enaka. Midva sva vojna pobratima. Poljubi me za slovo!«

»Sentimentalen si.«

»Nisem. Samo pristranejši sem.«

»Čutil sem nad seboj njegov dih.«

»Zbogom. Kmalu te pridem spet obiskat.« Njegov dih se je izgubil. »Ne bom te poljubil, če ne želiš tega. Poslal ti bom tvoje angleško deklet. Zbogom, fantek. Konjak je pod posteljo. Glej, da kmalu ozdraviš.«

Odšel je.